

Mukavamman arjen kotikunta

Tyrnävä

Hyvinvointikertomus ja -suunnitelma
2026 - 2029

Sisällysluettelo

1. Hyvinvoinnin ja terveyden edistäminen Tyrnävän kunnassa.....	3
2. Arviointi hyvinvoinnin edistämisestä valtuustokaudella 2021-2025.....	5
2.1. Indikaattorit ja muu tutkimustieto hyvinvointijohtamisen taustalla.....	5
2.1.1. Tyrnävän kunnan väestö ja ikäryhmäkohtaiset tiedot.....	5
2.1.2. Elinvoima ja työllisyys.....	17
2.1.3. Koulutus.....	21
2.1.4. Kulttuuri- ja vapaa-aikapalveluiden arviointi.....	21
2.1.5. Turvallisuus.....	31
2.2. HYTE-indikaattorit.....	34
3. Hyvinvointisuunnitelma.....	36
3.1. Hyvinvoinnin ja terveyden edistäminen hallinto ja kehittämisosastolla.....	36
3.1.1. Elinvoima ja työllisyys.....	36
3.1.2. Turvallisuus.....	38
3.2. Hyvinvoinnin ja terveyden edistäminen sivistysosastolla.....	39
3.2.1. Varhaiskasvatus.....	39
3.2.2 Opetus.....	39
3.2.3. Kulttuuri- ja vapaa-aika.....	41
3.3. Hyvinvoinnin ja terveyden edistäminen teknisellä osastolla.....	46
3.3.1. Yleiset alueet.....	46
3.3.2. Ateriapalvelut.....	47

1. Hyvinvoinnin ja terveyden edistäminen Tyrnävän kunnassa

Kunnilla on lakisääteinen velvoite edistää kuntalaisten hyvinvointia ja terveyttä. Nykyään myös turvallisuuden teemat yhdistetään osaksi hyvinvoinnin, terveyden ja turvallisuuden kokonaisuutta. Hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen tehtävä kunnassa on laaja-alainen ja poikkihallinnollinen. Hyvinvointia edistäviä toimia tehdään kunnan kaikilla sektoreilla. Lisäksi hyvinvoinnin ja terveyden edistämistä tehdään yhteistyössä paikallisten ja alueellisten toimijoiden kanssa. Keskeisenä yhteistyökumppanina hyvinvoinnin ja terveyden edistämisessä on hyvinvointialue.

Kerran valtuustokaudessa valtuusto hyväksyy hyvinvointikertomuksen ja -suunnitelman. Valtuustolle tulee vuosittain raportoida hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen kehityksestä ja kuntalaisten hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen kehityksestä. Kunnan tulee strategiassaan huomioida hyvinvointiin liittyvät asiat (Kuntaliitto, 2026).

Hyvinvointia arvioidaan pääasiassa indikaattoritiedon avulla. Hyvinvointikertomuksessa huomioidaan eri näkökulmat: ympäristö, kulttuuri, tapahtumat, turvallisuus, ehkäisevä päihdetyö, liikunta ja ravitsemus. Kunnan hyvinvointityötä ohjaa HYTE- työryhmä ja suunnittelun apuna on käytössä HYTE-vuosikello. Tyrnävällä kunnanhallitus on nimennyt HYTE-työryhmän vastaamaan myös ehkäisevästä päihdetyöstä. Hyvinvointikertomuksen ja -katsauksen laatimisesta vastaa Tyrnävällä henkilöstö- ja hyvinvointijohtaja yhdessä hyvinvointikoordinaattorin kanssa. Valmisteluprosessissa on mukana kunnan HYTE-työryhmä, jossa on kunnan viranhaltijoiden lisäksi edustajia sidosryhmistä ja luottamushenkilöistä. HYTE-työryhmässä ovat edustajat seurakunnasta, 4H-yhdistyksestä, Mannerheimin lastensuojeluliitosta ja Tyrnävän yrittäjistä. Myös nuorisovaltuusto sekä vammais- ja vanhusneuvosto ovat tuottaneet hyvinvointikertomukseen liittyvää aineistoa. Hyvinvointiin liittyvät asiat ovat Tyrnävällä säännöllisesti esillä lautakuntien, kunnanhallituksen, kunnanvaltuuston ja kunnan johtoryhmän kokouksissa. Hallintorajoja ylittävää hyvinvointia edistävää työtä ja uusia tapoja tuottaa hyvinvointia kuntalaisille on yhdessä päätetty lisätä ja tuoda myös kunnan viestinnässä aktiivisesti esille. Hyvinvointia Tyrnävällä tuottavat lukuisat järjestöt ja yritykset yhteistyössä kunnan toimijoiden kanssa. HYTE-työryhmän pöytäkirjat ja hyvinvointisuunnitelma 2022 - 2025 ovat luettavissa kunnan verkkosivuilta:

<https://www.tyrnava.fi/paatoksenteko-ja-kunta/hyvinvointi.html>.

Laissa sosiaali- ja terveydenhuollon järjestämisestä (612/2021) 6 §:ssä kunnille on säädetty hyvinvoinnin ja terveyden edistämisestä seuraavanlaiset tehtävät:

- Ensisijainen vastuu hyvinvoinnin ja terveyden edistämisestä omassa toiminnassaan.
- Tavoitteiden asettaminen ja toimenpiteiden määrittely strategisessa suunnittelussa.
- Päätösten vaikutusten ennakkoarvointi ihmisten hyvinvointiin ja terveyteen kohdistuvista päätöksistä väestöryhmittäin.
- Terveyden- ja hyvinvoinnin edistämisen vastuutahon nimeäminen
- Aukkojen elinolojen, hyvinvoinnin ja terveyden sekä niihin vaikuttavien tekijöiden seuranta alueittain ja väestöryhmittäin.
- Raportointi valtuustolle vuosittain sekä hyvinvointikertomuksen ja –suunnitelman laatiminen valtuustokausittain.
- Yhteistyö hyvinvoinnin ja terveyden edistämiseksi kunnan ja hyvinvointialueen välillä sekä alueella toimivien muiden julkisten toimijoiden, yksityisten yritysten ja yleishyödyllisten yhteisöjen kanssa.
- Hyvinvoinnin ja terveyden edistämistyötä tekevien järjestöjen toimintaedellytysten ja vaikutusmahdollisuuksien edistäminen.
- Vuosittaisiin hyvinvoinnin ja terveyden edistämistä koskeviin neuvotteluihin osallistuminen.

Sosiaali- ja terveyspalvelut siirtyivät hyvinvointialueiden järjestettäväksi 1.1.2023 alkaen, mutta vastuu kuntalaisten hyvinvoinnin ja terveyden edistämisestä säilyi kunnilla. Hyvinvoinnin ja terveyden edistämistä kannustamaan on asetettu hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen valtionosuuden lisäosa eli HYTE-kerroin, joka tarkoittaa sitä, että kuntien rahoituksen valtionosuuden suuruus määräytyy osaksi niiden tekemän hyvinvoinnin ja terveyden edistämistyön mukaan. Lisäosan suuruus määräytyy toimintaa kuvaavista prosessi-indikaattoreista

Hyvinvointikertomus

ja tuloksia kuvaavista tulosindikaattoreista. Yhteensä indikaattoreita on 21. Indikaattorien soveltuvuus arvioidaan määräajoin, eivätkä ne tule olemaan aina samoja (THL, 2025).

Tyrnävän kuntastrategiassa 2026-2030 määritetyt arvot ohjaavat kunnan kaikkea toimintaa:

- avoimuus
- kestävyys
- turvallisuus

Tyrnävän kunnan visio: Ainutlaatuinen yrittäjyyden, kasvun ja hyvinvoinnin koti lähellä kaupunkia.

Kuntastrategian mukaisesti tulevaisuudessa edellytetään enemmän kykyä sietää jatkuvaa muutosta. Koulutuksen pitää entistä paremmin edistää osaamisen yhdistelyä ja vuorovaikutustaitoja. Hyvinvointia ja työkykyä ylläpitävät toimintatavat lisääntyvät tukemaan työssä jaksamista. Uudet, joustavat ja monimuotoiset työtavat lisääntyvät.

Nuorten yhteiskunnallisen osallistumisen tukeminen, nuorten kuuleminen ja kansalaisuuskasvatuksen merkitys korostuu. Tyrnävän kunta sijoittaa lapsiin ja nuoriin. Nuorten syrjäytymistä, näköalattomuutta ja nuorisotyöttömyyttä ennaltaehkäistään voimakkaasti ottamalla nuoret mukaan kunnan kehittämiseen, päätöksentekoon ja vaikuttamiseen. Varhaiskasvatuksen, koulutuksen sekä vapaa-aikapalvelujen rooli kunnan sivistystyössä korostuu kuntalaisten osallisuuden vahvistamisen rinnalla. Kunta vahvistaa suunnitelmallisesti kaikenikäisten kuntalaisten lukutaitojen kehittymisen mahdollisuuksia. Hyvinvoinnin edistäminen, hyvinvointitiedolla johtaminen ja käytännön toimenpiteet hyvinvointityössä vahvistavat kuntalaisten ja kunnassa toimivien yritysten ja yhteisöjen hyvän elämän edellytyksiä. Kuntalaisia kannustetaan ennaltaehkäiseviin arjen valintoihin ja vastuuseen omasta hyvinvoinnista. Sivistyksen ja elinikäisen oppimisen lisäksi kulttuuri on keino osallisuuden ja virkistymisen kokemuksiin esimerkiksi tapahtumien, kulttuuriympäristöjen ja uusien kulttuuristen kohtaamisten kautta. Kulttuuriset sisällöt ja ympäristöt, luovan alan toiminta sekä kansainväliset kontaktit luovat uutta yhteisöllisyyttä ja yrittäjyyttä, vahvistavat kuntakuvaa sekä kuntalaisten paikallisidentiteettiä.

Laajan hyvinvointikertomuksen ja –suunnitelman valmistelu aloitettiin tarkastelemalla edellisen hyvinvointikertomuksen ja –suunnitelman tietoja. Työtä jatkettiin perehtymällä hyvinvoinnin tietoindikaattoreihin sekä muihin hyvinvointitietoihin eri tietolähteisiin (mm. Sotkanet, TEAviisaria, Kouluterveyskysely). HYTE-työryhmällä on ollut keskeinen rooli valmistelussa. Lisäksi järjestettiin työpajoja vanhus- ja vammaisneuvostolle, nuorisovaltuustolle ja kuntalaisille.

Tyrnävän kunnassa valittiin hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen päätavoitteeksi mielen hyvinvointi. Mielenterveys on voimavara, osa terveyttä ja tärkeää yksilön hyvinvoinnin ja toimintakyvyn kannalta. Mielenterveyden edistäminen on toimintaa, joka tukee hyvän mielenterveyden toteutumista ja jonka tavoitteena on vahvistavien ja suojaavien tekijöiden lisääminen. Mielenterveyden edistämällä voi olla yhteisön positiivisen mielenterveyden lisäämisen kautta myös mielenterveyden häiriöitä ehkäisevä vaikutus. (THL, 2025.)

Toimenpiteinä ovat:

- 1.Liikunnan edistäminen
- 2.Kulttuurihyvinvoinnin edistäminen
- 3.Yhteisöllisyyden edistäminen

2. Arviointi hyvinvoinnin edistämisestä valtuustokaudella 2021-2025

2.1. Indikaattorit ja muu tutkimustieto hyvinvointijohtamisen taustalla

Tyrnävän kunnan laajassa hyvinvointisuunnitelmassa- ja kertomuksessa kuntalaisten hyvinvointia arvioidaan etenkin HYTE-kertoimeen vaikuttavilla prosessi- ja tulosindikaattoreilla. Prosessi-indikaattorit kuvaavat toimintaa ja voimavaroja, kuten toteutuneiden työttömien terveystarkastusten määrää. Tulosindikaattorit kuvaavat tuloksia, kuten toimeentulotukea pitkäaikaisesti saaneita tai lonkkamurtumien vuoksi sairaalassa hoidettujen yli 64-vuotiaiden osuutta vastaavan ikäisestä väestöstä.

Lisäksi HYTE-työryhmä on asettanut mittareita kunkin päätavoitteen alle, joiden toteutumista seurataan vuosittain:

Liikunnan edistäminen

- Tapahtumien lkm. ja niiden osallistujamäärät
- Liikuntatilojen käyttöasteet (tiedottamisen vaikuttavuus, kuntalaisten liikunta-aktiivisuus)
- Toteutuneiden liikuntapaikkainvestointien lukumäärä ja käytetty rahamäärä

Kulttuurihyvinvoinnin edistäminen

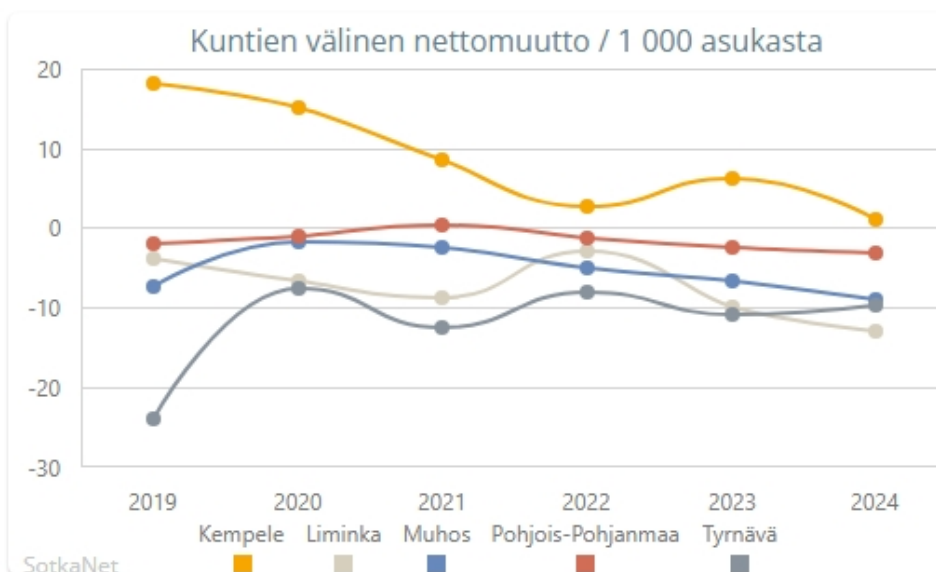
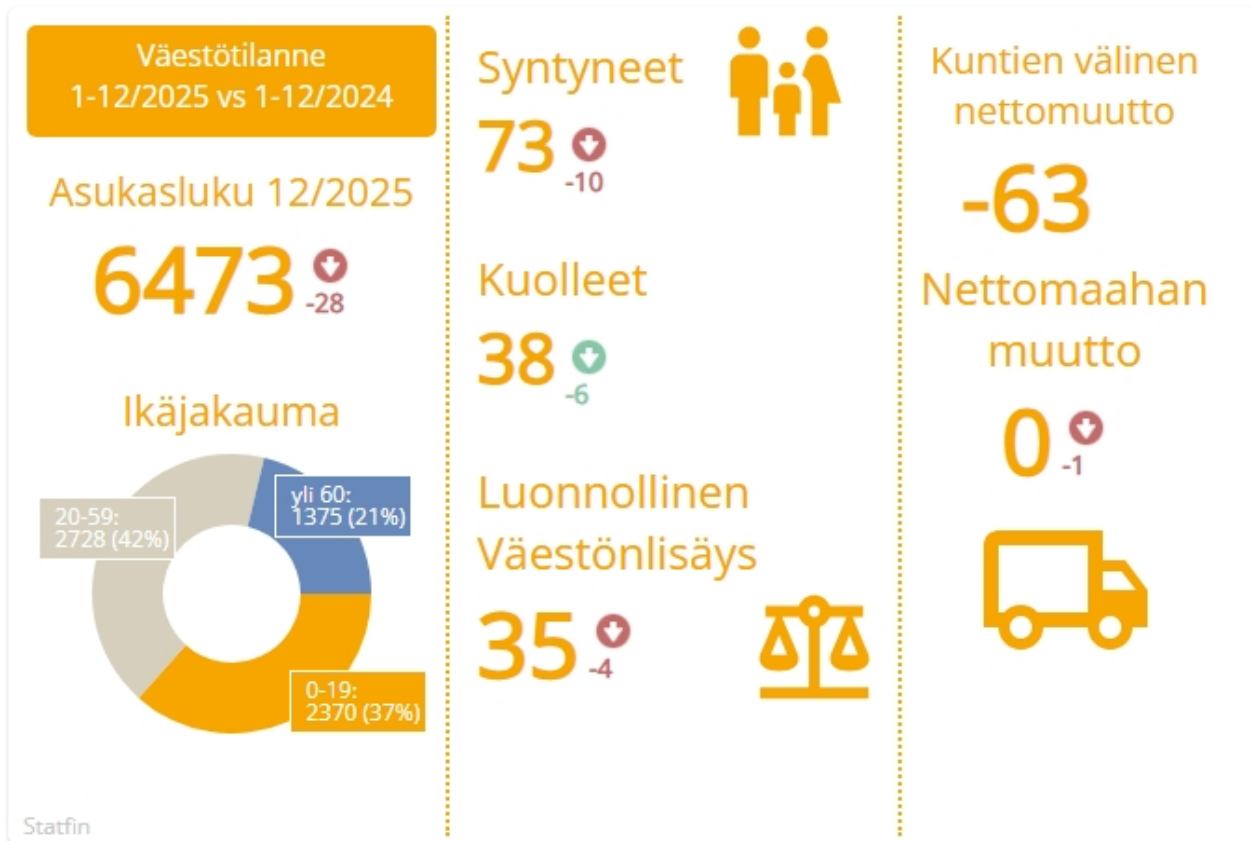
- Tapahtumien kävijämäärät
- Kuntalaiskyselyt joka toinen vuosi

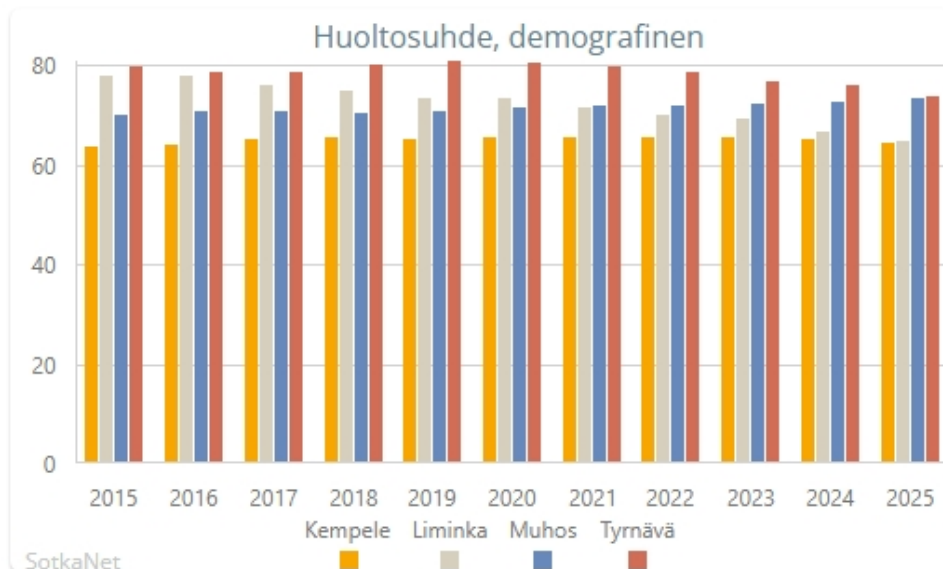
Yhteisöllisyyden edistäminen

- Työelämäosallisuus (työllisyysaste): Työ on olennainen osa ihmisen identiteettiä, hyvinvointia ja osallisuutta yhteiskunnassa (THL, 2025).
- Äänestysaktiivisuus eduskuntavaaleissa (Sotkanet)
- Aktiivisten yhdistysten lukumäärä (PRH)
- Yhteiset tapahtumat: Järjestettyjen yhteisöllisten tapahtumien määrä ja niihin osallistujien määrä.

2.1.1. Tyrnävän kunnan väestö ja ikäryhmäkohtaiset tiedot

Tyrnävä on moderni ja kehittyvä maalaiskunta, jonka väkiluku on 6473 henkilöä (2025).

Lapsiperheiden toimeentulo

Tyrnävällä lasten pienituloisuusaste (2024) on korkeampi (19,1 %) kuin Pohjois-Pohjanmaalla (14,6 %) ja koko maassa keskimäärin (13,8). Indikaattori ilmaisee pienituloisiin kotitalouksiin kuuluvien alle 18-vuotiaiden henkilöiden osuuden prosentteina kaikista alueella asuvista.

Toimeentulotukea saaneiden lapsiperheiden osuus koko väestöstä on ollut vuonna 2022 3,9 %, vuonna 2023 6,0 % ja vuonna 2024 5,7 %. Vastaavat luvut Pohjois-Pohjanmaalla olivat 6,4 %, 6,3 % ja 6,1 % ja valtakunnallisesti 8,7 %, 8,5 % ja 8,4 %.

Lasten ja nuorten hyvinvointisuunnitelma 2023 - 2026 on laadittu vuoden 2024 aikana.

Varhaiskasvatuspalvelujen arviointi 2021-2025

Tyrnävällä on järjestetty laadukasta ja monimuotoista varhaiskasvatusta perheiden tarpeiden mukaisesti. Varhaiskasvatusta on ollut tarjolla kunnallisena ja yksityisenä palveluna päiväkodeissa ja perhepäivähoidossa. Kunta on tukenut yksityisessä päiväkodissa olevien lasten varhaiskasvatusta palvelusetelillä ja yksityisessä perhepäivähoidossa olevien lasten varhaiskasvatusta yksityisen hoidon tuen lisäksi kuntalisällä. Nämä vahvistivat perheiden aitoa valinnanvapautta kunnallisen ja yksityisen palvelun välillä.

Lakisääteisen varhaiskasvatuksen ohella on järjestetty avointa varhaiskasvatustoimintaa Temmeksellä, Murrossa ja kirkonkylällä. Kerhotoimintaa on järjestetty, mikäli ryhmiin on ollut vähintään seitsemän hakijaa. Toiminta on tarkoitettu perheille, joissa vähintään toinen vanhempi on kotona.

Varhaiskasvatuspalveluilla edistettiin lasten kokonaisvaltaista kasvua, kehitystä ja oppimista sekä mahdollistettiin vanhempien työssäkäyntiä ja opiskelua. Kodin ja varhaiskasvatuksen välistä kasvatusyhteistyötä tehtiin päivittäisissä keskusteluissa sekä VASU-keskusteluissa (varhaiskasvatuksen suunnitelma) jokaisen lapsen huoltajien kanssa. Lisäksi Lapset puheeksi -keskustelumahdollisuus tarjottiin kaikille 2- ja 5-vuotiaiden lasten vanhemmille.

Varhaiskasvatuksen arjessa opeteltiin terveellisiä elämäntapoja (ravinto ja hygienia) sekä kestäväää kehitystä (kierrätys ja energiansäästö). Tammikuussa 2025 kirkonkylälle avattiin uusi hirsirakenteinen päiväkotikoulu, johon siirtyivät varhaiskasvatuksen ja koulun esiopetusryhmät sekä päiväkotiryhmiä väliaikaisista tiloista. Lasten kehityksen ja oppimisen tukemisessa tehtiin moniammatillista yhteistyötä neuvolan, terapeuttien, sosiaali- ja terveyspalvelujen, kulttuuritoimen, koulujen ja seurakunnan kanssa. Koko perheille suunnattuja yhteisöllisiä tapahtumia järjestettiin toimintayksiköittäin 1–2 kertaa vuodessa.

Opetuspalvelujen arviointi 2021-2025

Tyrnävän kunnan hyvinvointisuunnitelman 2021-2025 tavoitteena oli luoda mahdollisuudet elinikäiselle oppimiselle käsittäen terveelliset ja turvalliset tilat. Kirkkomännikön koulun uudisosan valmistuminen paransi merkittävästi alakoulun oppimisympäristöä. Koulujen pihojen toiminnallisuutta on pyritty lisäämään. Lisäksi yhteisistä tiloista huolehtimiseen, ilkvallan estämiseen ja turvallisuuden lisäämiseen on kiinnitetty huomiota. Oppilailta on säännöllisesti kysytty ideoita kouluympäristön viihtyvyyden parantamiseksi ja ehdotuksia on toteutettu taloudelliset mahdollisuudet huomioiden.

Koulujen turvallisuussuunnitelmia päivitetään säännöllisesti ja koulut toteuttavat suunnitelman mukaisia harjoituksia.

TEAvisarin mukaan kouluympäristön terveellisyyden ja turvallisuuden sekä kouluyhteisön hyvinvoinnin tarkastus on suoritettu asianmukaisesti. Sen sijaan tapaturmien ja onnettomuuksien ehkäisy ja seuranta toteutuvat vaihtelevasti ja etenkin koulumatkalla tapahtuvien tapaturmien seurannassa on paljon kehitettävää, vaikka käytänteet ovat kaikilla kouluilla vakiintuneet osaksi koulun toimintakulttuuria. Terveiden ja hyvinvoinnin laitoksen (THL) Kouluterveyskyselyn mukaan koulussa tai koulumatkalla tapahtuneiden tapaturmien määrässä ei ole suurta vaihtelua Tyrnävän yläkoululaisten osalta vuosina 2021-2025 liikuntatuntien tapaturmien ollessa luonnollisestikin enemmistönä. Koulumatkalla ja välitunnilla sattuneet tapaturmat ovat alakoululaisilla selvästi yleisempiä. Esimerkiksi vuonna 2025 koulumatkalla tapaturmaan oli joutunut 4. ja 5. luokkalaisista vastaajista 12% ja 8. ja 9. luokkalaisista vain 5%. Kummassakaan ryhmässä ei kuitenkaan ollut suurta vaihtelua vuosina 2021-2025. Välituntitapaturma oli sattunut vuonna 2025 peräti 26%:lle alakoululaisista ja vain 7%:lle yläkoululaisista. Näissä oli havaittavissa nousua vuodesta 2021.

Hyvinvointisuunnitelman tavoitteena on ollut turvata riittävät oppilashuollon resurssit opetuspalveluissa yhteistyössä hyvinvointialueen kanssa. Opettajamitoituksessa on TEAvisarin mukaan paljon kehitettävää, kun taas koulunkäyntiavustajien/-ohjaajien henkilöstömitoitus toteutuu hyvin. Koulupsykologimitoitus on TEAvisarin mukaan alle 50% suositellusta, mikä on vaikeuttanut oppilaiden avunsaantia. Tilanteeseen on saatu helpotusta tarkastelujakson loppupuolella. Kouluterveydenhoitajan ja koulukuraattorin mitoitus toteutuu hyvin. TEAvisarin mukaan opiskeluhuollon sisällöstä ja palveluista tiedottaminen vanhemmille/huoltajille toteutuu vaihtelevasti. Yhteistyö eri sidosryhmien välillä koetaan toimivaksi. Oppilaiden terveyden ja hyvinvoinnin tietojen raportointi opiskeluhuollon monialaiselle ohjausryhmälle ja koulun opiskeluhoitoryhmälle toteutuvat hyvin, mutta oppilaille ja huoltajille raportoinnissa olisi parannettavaa.

Kouluterveyskyselyn mukaan 4. ja 5. luokkalaiset eivät ole käyneet vuonna 2025 kuraattorilla tai psykologilla toisin kuin vuosina 2021 ja 2023. Sen sijaan vähintään kaksi kertaa kouluterveydenhoitajan luona käyneiden määrä oli selvästi lisääntynyt. Tilanteeseen on vaikuttanut se, millainen apu on ollut helpoimmin saatavilla. 8. ja 9. luokkalaisilta on kysytty erikseen, ovatko he päässeet kouluterveydenhoitajan, -lääkärin, -kuraattorin ja -psykologin vastaanotoille tarvittaessa. Vuonna 2025 Tyrnävän osalta vain prosentti yläkoululaisista kertoo, ettei ole päässyt terveydenhoitajalle, lääkärille tai psykologille lukujen ollessa laskussa aikaisemmilta vuosilta.

Kuraattorille ovat päässeet kaikki halukkaat, kuraattorin palveluja käyttäneiden määrä on kaksinkertaistunut vuodesta 2023 vuoteen 2025.

8. ja 9. luokkalaiset kertovat saavansa pääsääntöisesti hyvin tukea oppimiseensa koulun aikuisilta. Verrattuna muun Suomen lukuihin opinto-ohjaajalta, luokanohjaajalta ja muulta opettajalta on saatu tukea keskivertoa paremmin, mutta erityisopetuksen tuen saanti on ollut hieman heikompaa. Kuitenkin vain 59% 8. ja 9. luokkalaisista luottaa saavansa apua sitä tarvitessaan. Tämä kysymys oli ensimmäistä kertaa Kouluterveyskyselyssä vuonna 2025 ja vain yläkoululaisille. PISA 2022 -tulokset kertovat Tyrnävän koulujen laadukkaasta perusopetuksesta.

Hyvinvointisuunnitelman tavoitteet yksinäisyyden, syrjäytymisen ja koulu-uupumuksen ennaltaehkäisy yhteisöllisyyttä lisäämällä ja turva-, tunne- ja vuorovaikutustaitojen opetuksen tehostaminen oppilaiden ikätaso huomioiden, nivoutuvat yhdeksi kokonaisuudeksi. TEAvisarin mukaan toimintamallit yksinäisyyden vähentämiseksi ja poissaolojen seuranta toteutuvat vaihtelevasti, vaikka etenkin poissaolojen seurannassa on selvät käytänteet ja ne on kuvattu koulujen lukuvuosisuunnitelmissa ja -tiedotteissa sekä raportoitu vuosittaisissa koulukohtaisissa arvioinneissa. Yksinäisyyttä pyritään torjumaan ja yhteisöllisyyttä lisäämään kaikissa kouluissa oppilaskuntatoiminnalla ja Kuulammen koululla tukioppilastoiminnalla. Luokanohjaajan tunteja pidetään aina tarpeen vaatiessa, mutta vähintään kerran jaksossa. Kouluterveyskyselyn mukaan 4. ja 5. luokkalaisista 92% ja 8. ja 9. luokkalaisista 84% kokee olonsa turvalliseksi koulussa ja koulussa oma itsensä pystyy olemaan 88% alakoululaisista ja 80% yläkoululaisista. Näitä kysymyksiä ei ollut kouluterveyskyselyssä ennen vuotta 2025. Niiden oppilaiden määrä yläkoululaisista, joilla ei ole yhtään läheistä ystävää tai jotka kokevat itsensä yksinäiseksi, on hieman laskenut ollen lähellä valtakunnallista tasoa. Samoin itsensä usein yksinäiseksi kokevien alakoululaisten määrä on hieman laskenut ja vähintään yksi hyvä ystävä on lähes kaikilla. Koulussa tai vapaa-ajalla syrjintää kokeneiden määrä on laskenut 4% vuodesta 2021 vuoteen 2025 8. ja 9. luokkalaisten osalta. Oppilaiden poissaolot koulusta ovat pysyneet korkealla tasolla ja niihin on pyritty puuttumaan tarkastelujakson aikana erilaisin keinoin esimerkiksi opetusjärjestelyjen osalta ja tarkentamalla puuttumisrajoja ja -toimia. Koulu-uupumusta kokevien määrä on lisääntynyt selvästi, mikä voi olla yhteydessä myös poissaolojen lisääntymiseen. Vuonna 2021 koulu-uupumusta koki 14% 8. ja 9. luokkalaisista, mutta vuonna 2025 jo 25%. Muutos noudattaa valtakunnallista trendiä. Erityisesti seurakunnan ja nuorisopalveluiden edustajien jalkautuminen kouluille on ollut ensiarvoisen tärkeää lasten ja nuorten henkisen hyvinvoinnin tukemisessa.

Häirinnän ja väkivallan ehkäisy sekä kurinpitotoimien, ojentamisen, häiriöiden ja ongelmatilanteiden seurannat toteutuvat TEAvisarin mukaan vaihtelevasti. Koulujen lukuvuosisuunnitelmissa ja -tiedotteissa on kuvattu selkeästi toimintamallit edellä mainittujen osalta ja niiden toimivuutta on arvioitu lukuvuosiarvioinneissa. Kouluissa reagoidaan herkästi erilaisiin ongelmatilanteisiin ja käytänteitä voidaan muuttaa nopeallakin aikataululla niiden estämiseksi. Kouluterveyskyselyssä fyysistä väkivaltaa ja uhkaa vuoden aikana kokeneiden osuus on laskenut Tyrnävällä etenkin 8. ja 9. luokkalaisten osalta vuosina 2021-2025 eikä ala- ja yläkoululaisten välillä ole suurta eroa. Seksuaalista häirintää ja väkivaltaa kokeneiden 8. ja 9. luokkalaisten määrä on myös pysynyt muuta Suomea alhaisempana ja koulussa tapahtuva häirintä on vähäistä.

Tavoite yhteisen toimintakulttuurin luomiseksi kiusaamisen ehkäisemisessä toteutuu koulujen osalta hyvin. Tyrnävän kaikissa kouluissa on käytössä Kiva Koulu –malli kiusaamisen ennaltaehkäisemiseksi ja kiusaamistapauksiin puuttumiseksi. Mallin mukaisia oppitunteja on pidetty suunnitelmallisesti eri vuosiluokilla. Ennaltaehkäisevän työn tarkoituksena on, ettei toistuvaa kiusaamista tapahtuisi ja koulun henkilöstö saisi kiusaamistapaukset loppumaan ilman, että niitä pitää ohjata koulun Kiva-tiimin käsittelyyn. Kiva-tiimin käsittelyyn päätyneiden kiusaamistapausten määrä on ollut yläkoulussa kasvamassa, enevissä määrin yleiset huonoon käytökseen liittyvät ohjaustilanteet. Kouluterveyskyselyn mukaan vähintään kerran viikossa kiusaamisen kohteeksi joutuneita on alakoulussa 6-8% ja yläkoulussa 4-8% vuosina 2021-2025. Huomattavaa on se, että säännöllinen kiusaaminen näyttäisi kuitenkin lisääntyneen selvästi etenkin 8. ja 9. luokkalaisten osalta vuoden 2019 Kouluterveyskyselyn jälkeen. Vuonna 2019 viikoittaisesta kiusaamisesta ilmoitti vain 1% yläkoululaisista. Kiusaamiseen puuttuminen näyttäisi Kouluterveyskyselyn mukaan olevan vaikuttavampaa alakuin yläkoulussa. Vain viidennes yläkoululaisista kertoo koulun henkilöstön olevan tietoinen häneen kohdistuneesta kiusaamisesta ja alakoulussakin vain reilu neljännes on kertonut kiusaamisesta koulun aikuiselle.

Kouluissa vuosittain toteutettavat Kiva-kyselyjen tulokset ovat yhteneväisiä Kouluterveyskyselyn tulosten kanssa. TEAvisarin mukaan koulukiusaamisen seuranta toteutuu Tyrnävän perusopetuksessa hyvin.

Terveellisiin elämäntapoihin kannustaminen on osa Tyrnävän hyvinvointisuunnitelmaa. Liikkuva kunta, Lukeva kunta ja kulttuurikasvatussuunnitelman mukaiset toteutuneet teemapäivät, tapahtumat ja oppimiskokonaisuudet on esitelty vuosittain koulujen lukuvuosiarvioinneissa ja hyte-työryhmän raporteissa. Yhtäältä taloudelliset resurssit ovat rajoittaneet esimerkiksi kulttuurikasvatussuunnitelman toteuttamista, mutta toisaalta valtakunnalliseen 8. luokkalaisten Taidetestaajat ohjelmaan osallistuminen ja yhteistyö eri sidosryhmien kanssa ovat avanneet uusia mahdollisuuksia. Kouluissa painotetaan terveyttä edistävien elämäntapojen merkitystä kokonaisvaltaiselle hyvinvoinnille pitämällä esillä arkirytmiin, säännölliseen liikuntaan, monipuoliseen ravitsemukseen, lepoon, henkiseen hyvinvointiin ja päihteettömyyteen liittyviä teemoja. Esimerkiksi Kouluterveyskyselyn tuloksia ravitsemusta, liikuntaa, ylipainoa ja päihteiden käyttöä kuvaavien indikaattorien osalta ja MOVE-mittausten tuloksia seurataan säännöllisesti.

Ruokalapalaverit, joihin osallistuu myös oppilaskunnan edustaja, toteutetaan säännöllisesti. Kouluterveyskyselyn mukaan koululounasta päivittäin syövien 8. ja 9. luokkalaisten määrässä on tapahtunut laskua vuodesta 2021 vuoteen 2025, mutta tämä noudattaa valtakunnallista suuntaa ja päivittäin koululounasta syövien osuus on edelleen Tyrnävällä keskimääräistä korkeampi. Yläkoululaisten mielestä Tyrnävällä on erittäin hyvin aikaa syödä koululounasta ja sitä on tarjolla riittävästi. Sen sijaan lounaan maussa ja laadussa olisi 8. ja 9. luokkalaisten mukaan parannettavaa. 4. ja 5. luokkalaiset ovat tyytyväisempiä ruuan makuun ja laatuun.

Yläkoulussa toteutetaan ehkäisevää päihdetyötä osana koulun arkea ja eri oppiaineiden opetusta. Lisäksi yhdessä nuorisopalveluiden kanssa järjestetään vuosittain ehkäisevän päihdetyön viikolla asiantuntijaluento. TEAvisarin mukaan tupakka- ja nikotiinituotteiden käytön ehkäiseminen ja seuranta toteutuvat Tyrnävän peruskouluissa vaihtelevasti. Käyttöön puuttumista ja seurantaa vaikeuttavat uudet nikotiinituotteet ja esimerkiksi mahdollisuudet rajoittaa oppilaiden poistumista luokasta oppitunnin aikana. Yleisesti päihteidenkäytön ehkäisy sekä huumeiden käyttöepäilyjen ja tarjonnan seuranta kouluissa toteutuvat hyvin. Kouluterveyskyselyn tulosten pohjalta voidaan todeta tyrnäväläisten nuorten päihteidenkäytön noudattavan tupakka- ja nikotiinituotteiden käytön osalta valtakunnallisia lukuja alkoholin ja huumausaineiden käytön ollessa muuta Suomea vähäisempää.

Tyrnävän hyvinvointisuunnitelman tavoitteena on yrittäjyyden edistäminen. Tyrnävän kouluissa on vahvat perinteet yrittäjyyskasvatukselle. 6. ja 9. luokilla toteutetaan Yrityskylä-oppimiskokonaisuudet opetussuunnitelman mukaisesti. Lisäksi yläkoulussa on suositut yrittäjyysluokat ja -valinnaisaineet. Yrittäjien lisäksi koulut tekevät yhteistyötä esimerkiksi urheiluseurojen, SPR:n, pelastuslaitoksen, 4H:n, seurakunnan ja muiden yhteisöjen kanssa.

Tyrnävän kunta työllistää joka kesä 9. luokkalaisia nuoria ylläpito- ja perussiivoustehtäviin, avustaviin keittiötöihin, viheralueiden hoitoon, kirjaston ja nuorisotoimen avustaviin tehtäviin sekä sosiaalisen median ”somettajan” työtehtäviin. Lisäksi kesätyöseteli jaetaan kaikille tyrnäväläisille 9.-luokkalaisille. Kesätyösetelin avulla nuori voi hakea kunnan järjestämään kesätyöhön, yritykseen, yhdistykseen tai kotitalouteen kesätöihin. Kesätyösetelillä kunnan ulkopuolelle (yrityksiin, yhdistyksiin tai kotitalouksiin) on työllistynyt 40 nuorta vuonna 2025. Kesäyrittystukea hakeneiden nuorten/yrityksien määrä oli 26 vuonna 2025.

Hyvinvointikertomus

Alakouluikäiset: Elintavat elämänlaatu ja osallisuus	2023	2025	Muutos
Pojat			
Kipua ainakin kolmessa kehonosassa päivittäin (summaindikaattori)	3	4	1
Kipua ainakin kolmessa kehonosassa viikottain, % (summaindikaattori)	28	24	- 4
Liialliseksi koettu netin käyttö, % (summaindikaattori)	6	4	- 2
Terveyttä edistäviä elintapoja, % (summaindikaattori)	36	29	- 7
Kokee terveydentilansa keskinkertaiseksi tai huonoksi	10	6	- 4
Tytöt			
Kipua ainakin kolmessa kehonosassa päivittäin (summaindikaattori)	2	5	3
Kipua ainakin kolmessa kehonosassa viikottain, % (summaindikaattori)	22	27	5
Liialliseksi koettu netin käyttö, % (summaindikaattori)	12	2	- 10
Terveyttä edistäviä elintapoja, % (summaindikaattori)	27	28	1
Kokee terveydentilansa keskinkertaiseksi tai huonoksi	25	20	- 5

Hyvinvointikertomus

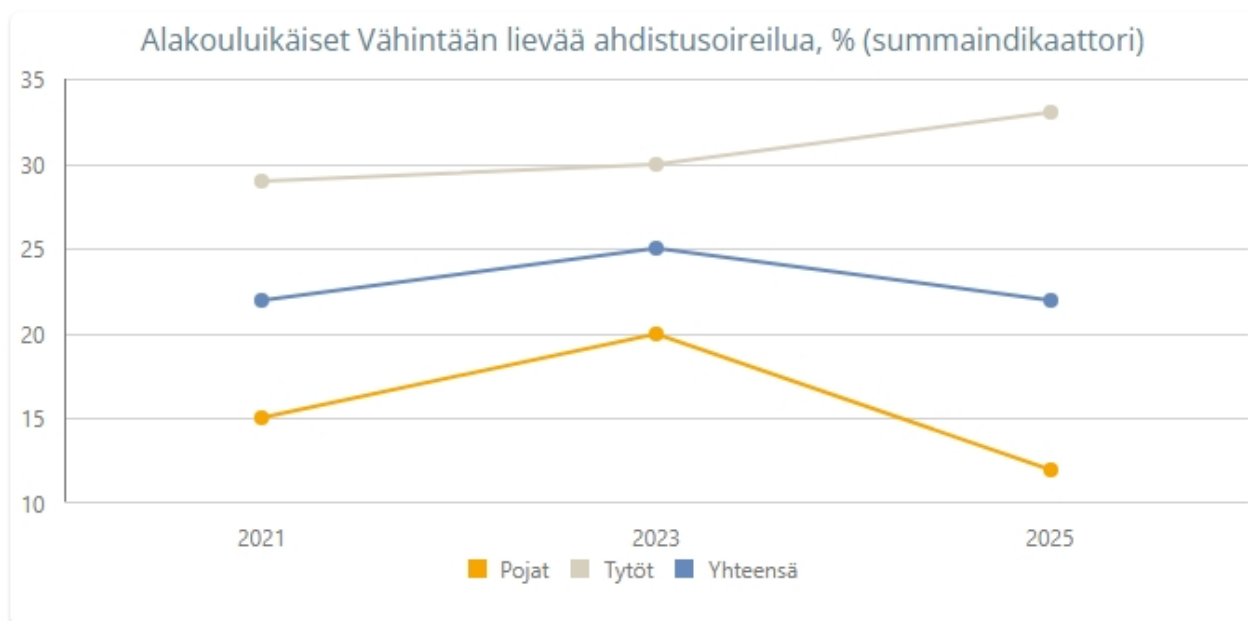
Yläkouluikäiset: Elintavat elämänlaatu ja osallisuus	2023	2025	Muutos
Pojat			
Kipua ainakin kolmessa kehonosassa päivittäin (summaindikaattori), %	4	5	1
Kipua ainakin kolmessa kehonosassa vähintään kerran viikossa (summaindikaattori), %	31	23	- 8
Kokeillut laittomia huumeita ainakin kerran (summaindikaattori), %	2	5	3
Käyttänyt tupakkaa, sähkö tupakkaa, nuuskaa tai nikotiinipusseja vähintään kerran (summaindikaattori), %	43	38	- 5
Käyttää nykyisin tupakkaa, sähkö tupakkaa, nuuskaa tai nikotiinipusseja (summaindikaattori), %	24	22	- 2
Käyttää päivittäin tupakkaa, sähkö tupakkaa, nuuskaa tai nikotiinipusseja (summaindikaattori), %	10	13	3
Liialliseksi koettu netin käyttö (summaindikaattori), %	3	7	4
Nukkuu arkisin vähintään 8 tuntia (summaindikaattori), %	85	73	- 12
Terveyttä edistäviä elintapoja (summaindikaattori), %	15	17	2
Tytöt			
Kipua ainakin kolmessa kehonosassa päivittäin (summaindikaattori), %	14	13	- 1
Kipua ainakin kolmessa kehonosassa vähintään kerran viikossa (summaindikaattori), %	47	45	- 2
Kokeillut laittomia huumeita ainakin kerran (summaindikaattori), %	2	1	- 1
Käyttänyt tupakkaa, sähkö tupakkaa, nuuskaa tai nikotiinipusseja vähintään kerran (summaindikaattori), %	40	31	- 9
Käyttää nykyisin tupakkaa, sähkö tupakkaa, nuuskaa tai nikotiinipusseja (summaindikaattori), %	20	13	- 7
Käyttää päivittäin tupakkaa, sähkö tupakkaa, nuuskaa tai nikotiinipusseja (summaindikaattori), %	4	5	1
Liialliseksi koettu netin käyttö (summaindikaattori), %	9	20	11
Nukkuu arkisin vähintään 8 tuntia (summaindikaattori), %	68	68	0
Terveyttä edistäviä elintapoja (summaindikaattori), %	8	6	- 2

Hyvinvointikertomus

Alakouluikäiset: Koulunkäynti	2023	2025	Muutos
Pojat			
Kokee kouluinnostusta, % (summaindikaattori)	45	45	0
Osallistunut koulun asioiden suunnitteluun, % (summaindikaattori)	34	49	15
Paljon vaikeuksia lukemisessa, laskemisessa tai kirjoittamisessa, % (summaindikaattori)	1	2	1
Tapaturma koulussa tai koulumatkalla lukuvuoden aikana, % (summaindikaattori)	32	36	4
Tytöt			
Kokee kouluinnostusta, % (summaindikaattori)	39	53	14
Osallistunut koulun asioiden suunnitteluun, % (summaindikaattori)	31	40	9
Paljon vaikeuksia lukemisessa, laskemisessa tai kirjoittamisessa, % (summaindikaattori)	4	4	0
Tapaturma koulussa tai koulumatkalla lukuvuoden aikana, % (summaindikaattori)	27	37	10

Yläkouluikäiset: Koulunkäynti	2023	2025	Muutos
Pojat			
Kokee kouluinnostusta, % (summaindikaattori)	16	12	- 4
Kokenut syrjintää koulussa tai vapaa-ajalla (summaindikaattori), %	24	23	- 1
Koulukiusattuna tai osallistunut koulukiusaamiseen lukukauden aikana (summaindikaattori), %	29	29	0
Koulu-uupumus (summaindikaattori), %	7	15	8
Luokan tai ryhmän ilmapiiri on hyvä (summaindikaattori), %	67	62	- 5
Tapaturma koulussa tai koulumatkalla lukuvuoden aikana (summaindikaattori), %	28	23	- 5
Tytöt			
Kokee kouluinnostusta, % (summaindikaattori)	14	18	4
Kokenut syrjintää koulussa tai vapaa-ajalla (summaindikaattori), %	40	41	1
Koulukiusattuna tai osallistunut koulukiusaamiseen lukukauden aikana (summaindikaattori), %	30	34	4
Koulu-uupumus (summaindikaattori), %	24	36	12
Luokan tai ryhmän ilmapiiri on hyvä (summaindikaattori), %	50	32	- 18
Tapaturma koulussa tai koulumatkalla lukuvuoden aikana (summaindikaattori), %	21	12	- 9

Yläkouluikäiset: Mielenterveys	2023	2025	Muutos
Pojat			
Kohtalainen tai vaikea ahdistuneisuus (summaindikaattori), %	7	8	1
Korkea positiivinen mielenterveys (summaindikaattori), %	15	13	- 2
Sosiaalinen ahdistuneisuus (summaindikaattori), %	17	25	8
Tytöt			
Kohtalainen tai vaikea ahdistuneisuus (summaindikaattori), %	28	35	7
Korkea positiivinen mielenterveys (summaindikaattori), %	2	3	1
Sosiaalinen ahdistuneisuus (summaindikaattori), %	58	53	- 5

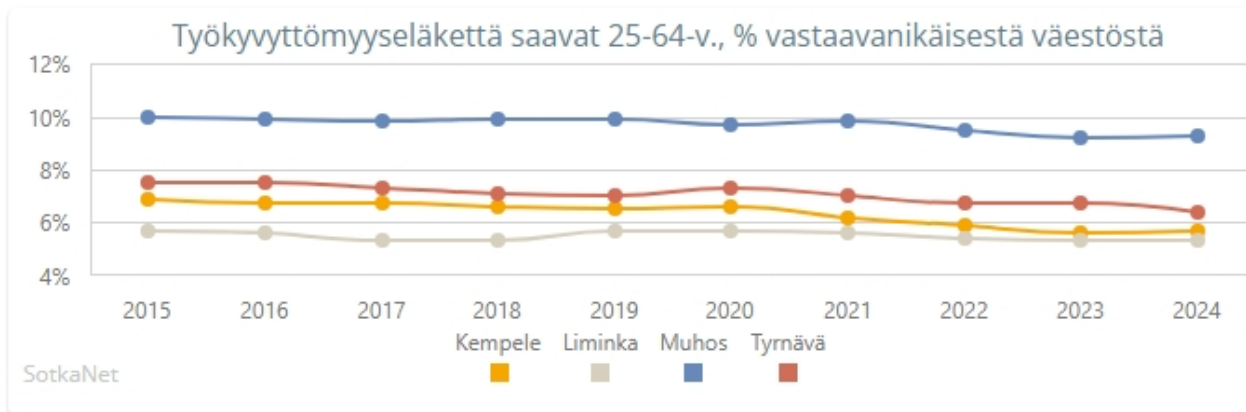
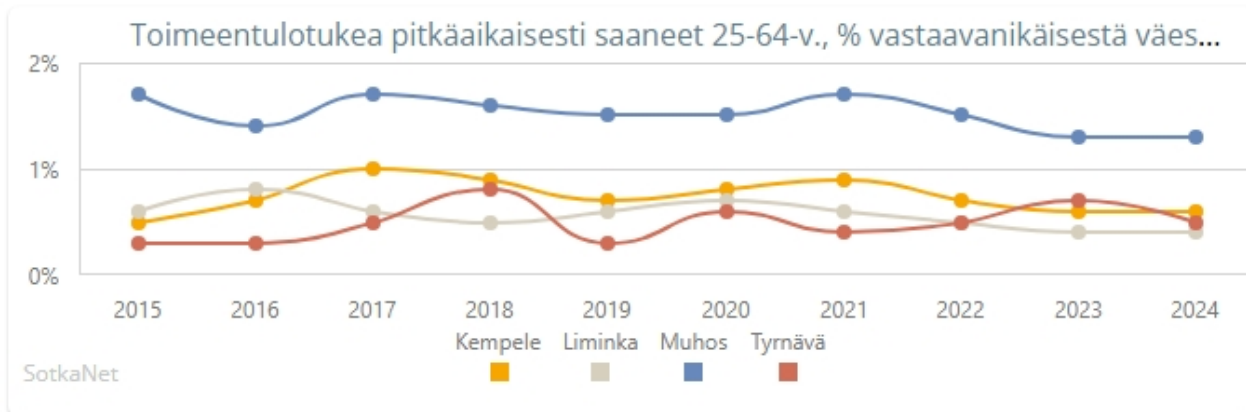
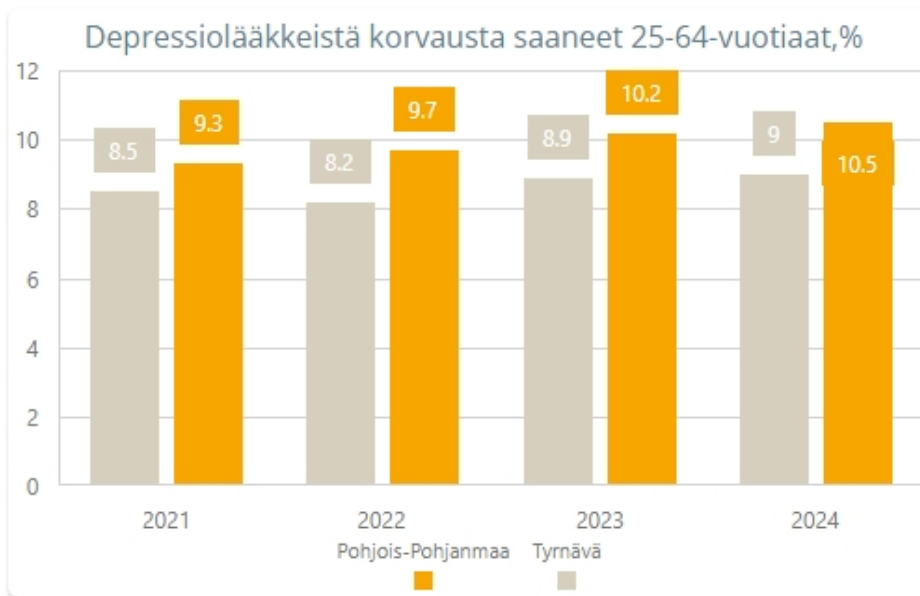
Nuorisovaltuusto

Tyrnävän nuorisovaltuusto on vaikuttamistoimielin, joka toimii sivistyslautakunnan alaisuudessa. Nuorisovaltuusto mahdollistaa nuorten vaikuttamisen kunnassa ja sen päätöksenteossa. Sivistyslautakunnasta on kaksi edustajaa nuorisovaltuustossa, edustajat on valittu valtuustokaudeksi. Nuorisovaltuuston toimintakausi Tyrnävällä kestää kaksi vuotta. Nuorisovaltuustolla on edustaja sivistyslautakunnassa, teknisessä lautakunnassa, kunnanvaltuustossa sekä kunnan erilaisissa työryhmissä, kuten HYTE-työryhmässä, nuorten asioiden verkosto- ja yhteistyöryhmässä ja liikenneturvallisuusryhmässä. Nuorisovaltuustolla on edustaja myös Pohjois-Pohjanmaan nuorisovaltuustossa. Nuorisovaltuusto on osallistunut vuosittain Tyrnävän kunnan järjestämiin tapahtumiin. Nuorisovaltuustolla on ollut tavoitteena saada näkyvyyttä ja lisätä vuoropuhelua lautakuntien ja valtuuston suuntaan, jotta päätöksentekoon olisi helpompi osallistaa nuoria, ja nuorisovaltuusto voisi ottaa kantaa oikea-aikaisesti nuoria koskeviin asioihin.

Työikäiset

Työikäiseksi väestöksi luetaan 25–64-vuotiaat. Työikäisistä tyrnäväläisistä merkittävä osa on joko töissä tai aktiivisesti töihin hakeutuvia. Työikäisten hyvinvointia on kuvattu muissa osioissa, kuten elinvoima ja työllisyys -

osiossa.

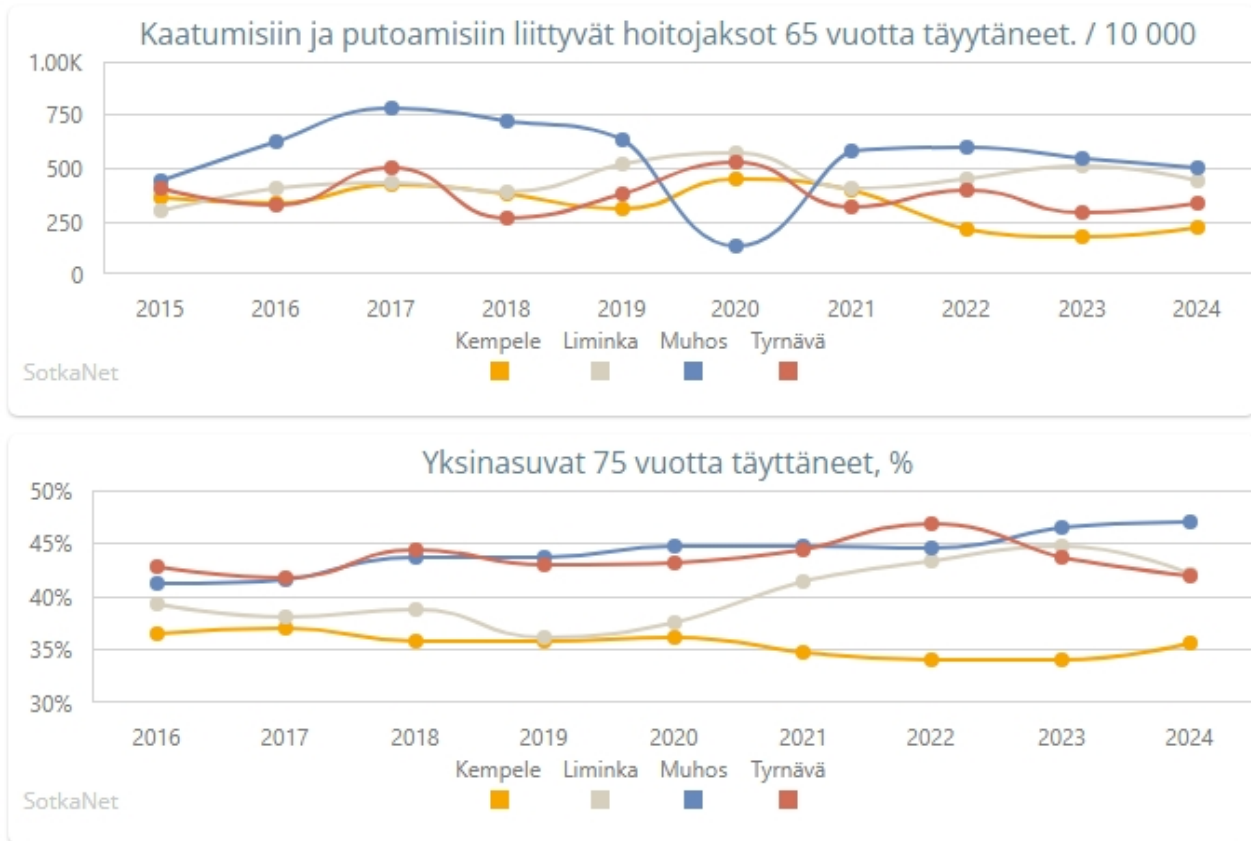

Ikäihmiset

Vanhushuoltosuhte (yli 65-vuotiaat suhteessa 15–64-vuotiaisiin) on Tyrvävällä 26,5 % ja arvio vuodelle 2030 on noin 31 % ja arvio vuodelle 2035 noin 33 %. Koko maassa vanhushuoltosuhte on 38 % ja arvio vuodelle 2030 on 39 %. Tämä tarkoittaa sitä, että kun tällä hetkellä Tyrvävällä yhtä seniori-ikäistä kohti on noin kolme työikäistä koko maassa, niin vuonna 2035 enää kaksi ja puoli. Tyrvävällä vanhushuoltosuhte on huomattavasti valtakunnallista keskiarvoa positiivisempi.

Tyrnävän kunta on tukenut ikäihmisten omaehtoista liikkumista järjestämällä viikoittaisen asiointiliikenteen. Ikäihmisille on järjestetty matalankynnyksen liikuntaryhmiä. Lisäksi Pohteen kanssa yhteistyössä käynnistettiin liikunnallinen päivätoiminta. Esimerkiksi em. toiminnoilla pyritään tukemaan ikäihmisten fyysistä ja psyykkistä toimintakykyä, jolla on merkitystä mm. kaatumisten ehkäisyyn ja psyykkisen hyvinvoinnin ylläpitämiseen.

Seurakunta ja eläkejärjestöt vaikuttavat tarjomillaan toiminnoilla merkittävästi ikäihmisten hyvinvointiin. Tyrnävällä toimii aktiivisesti myös vapaaehtoisia, jotka omalla toiminnallaan edistävät asumispalveluissa olevien ikäihmisten hyvinvointia esimerkiksi ulkoilemalla heidän kanssaan.

Vanhus- ja vammaisneuvostot

Vanhusneuvosto on ryhmä, jonka toiminta perustuu vanhuspalvelulakiin. Sen tehtävänä on varmistaa, että ikääntyviä ihmisiä arvostetaan ja heidän kokemuksiaan pidetään tärkeänä. Vanhusneuvosto pyrkii edistämään kunnassa arvokasta vanhuutta ja varmistamaan, että ikääntyneillä on riittävästi hyviä palveluita. Jokaisella ikääntyneellä tulee olla mahdollisuus osallistua ja vaikuttaa itseään koskeviin päätöksiin ja palveluiden suunnitteluun. Vanhusneuvosto voi myös vaikuttaa ympäristön suunnitteluun ja toteutukseen.

Vammaisneuvosto edistää yhteistyötä viranomaisten, vammaisten henkilöiden ja vammaisjärjestöjen välillä. Se seuraa vammaisten henkilöiden tarpeiden, palveluiden ja tukitoimien kehitystä kunnassa. Vammaisneuvosto pyrkii edistämään vammaisten tasavertaista osallistumista yhteiskunnan eri toimintoihin ja parantamaan heidän hyvinvointiaan. Vammaisneuvosto antaa vuosittain arvionsa vammaistenhuollon tilasta kunnassa ja tekee ehdotuksia kehittämistarpeista talous- ja toimintasuunnitelmaan. Kunnan toimielinten tulee kuulla vammaisneuvostoa suunnitellessaan ja kehittäessään toimintojaan.

Tyrnävän kunnassa toimii yhdistetty vanhus- ja vammaisneuvosto.

2.1.2. Elinvoima ja työllisyys

Elinvoima

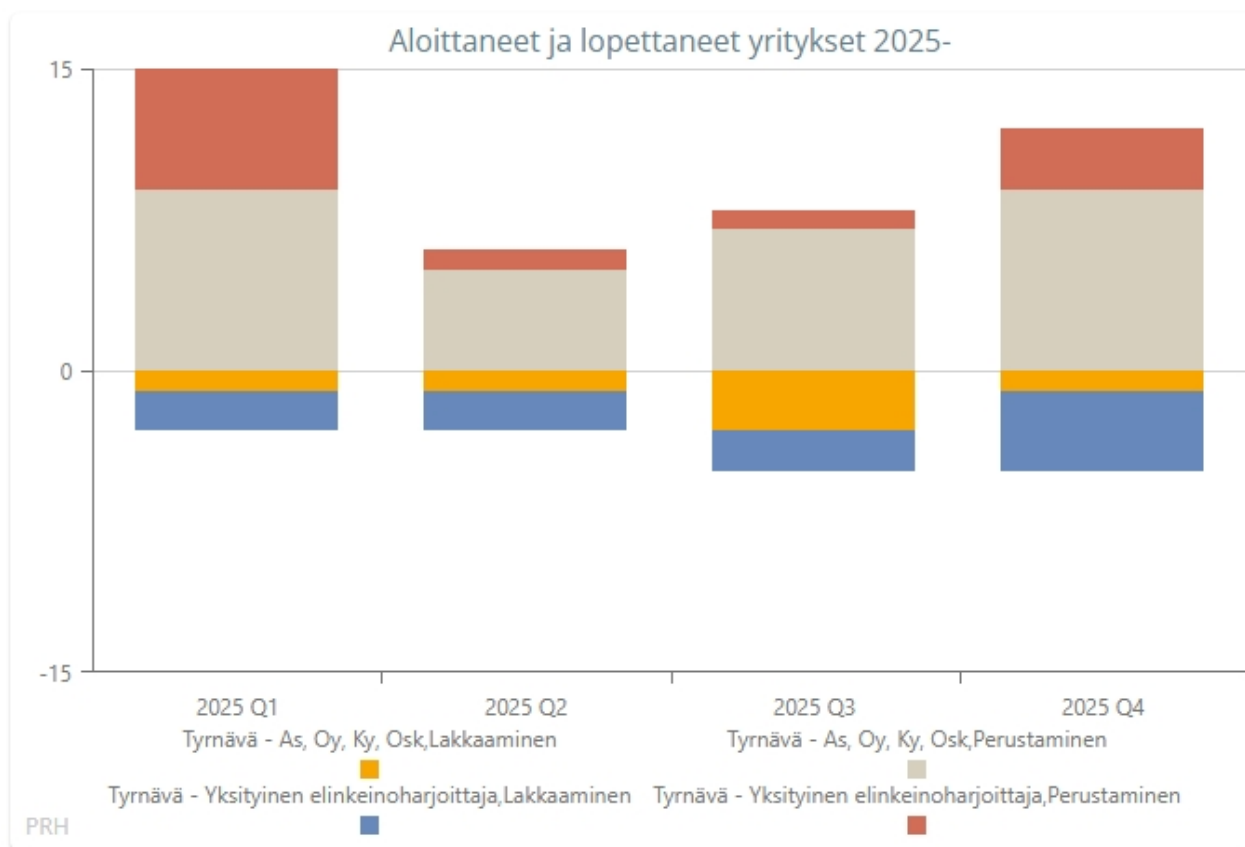
Yrittäjät ja vahva elinkeinotoiminta ovat paikkakunnan taloudellisen hyvinvoinnin perusedellytyksiä. Yrittäjän kannalta Tyrnävän vahvuuksia ovat mm. hyvä liikenteellinen sijainti Oulun läheisyydessä, hyvä maankäytönsuunnittelu, nuorekkuus ja toimivat peruspalvelut.

Tyrnävällä maatalous on edelleen vahva osaamisen alue. Maatilat ovat erikoistuneet tuotantosuunnittain pääosin perunanviljelyyn, viljanviljelyyn tai karjanhoitoon. Tilojen peltopinta-ala on maan korkeimpia - 90 ha/tila. Tyrnävän 123 maatilalla on käytössään peltoa n. 11 131 ha. Tyrnävän kunta hallinnoi maaseutuhallinnon Tyrnävän yhteistoiminta-alueetta, jonka muodostavat Hailuodon, Kempeleen, Limingan, Lumijoen, Muhoksen ja Tyrnävän kunnat. Lisäksi Tyrnävä on mukana Nouseva Rannikkoseutu ry:n toiminnassa, joka rahoittaa maaseudun hankkeita ja yrityksiä.

Tyrnävälle perustettiin 35 uutta yritystä vuonna 2025. Lopettaneita yrityksiä oli 25 vuonna 2025.

Jotta Tyrnävälle saataisiin uusia yrityksiä, olisi sopivien liiketilojen ja yhteisöllisten työskentelytilojen tarjoaminen ensiarvoisen tärkeää. Elinkeinoelämää kehittämään on Tyrnävälle perustettu vuonna 2021 Tyrnävän Kehitys Oy, jonka tarkoituksena on tarjota yrittäjälle taho, jonka kautta voi saada neuvontaa, sparrausta ja apua ideoihin sekä tarpeisiin.

Tyrnävän kuntaan on perustettu vuonna 2025 kaavoitus- ja elinvoimatoimikunta, joka toimii kaavoituksen, maanhankintojen sekä elinvoiman kehittämisen ohjauksen tukena kunnanhallituksen alaisuudessa.

Työllisyys

Yksi Tyrnävän kunnan laajan hyvinvointisuunnitelman 2021 – 2025 tavoitteista on ollut työllisyyden kuntakokeilussa (2021 – 2024) onnistuminen ja moniammatillisen yhteistyön jatkaminen hyvinvointialueen kanssa. Moniammatillinen yhteistyö on onnistunut erinomaisesti myös hyvinvointialueuudistuksen nivelvaiheessa. Pienessä kunnassa asiakkaan asioissa työskentelevät asiantuntijat on ollut helppo saada saman pöydän ääreen. Moniammatillinen yhteistyö on vienyt asiakkaiden asioita eteenpäin, sillä asiakkaille on pystytty kohdentamaan heidän työkykyään edistäviä palveluita tehokkaammin.

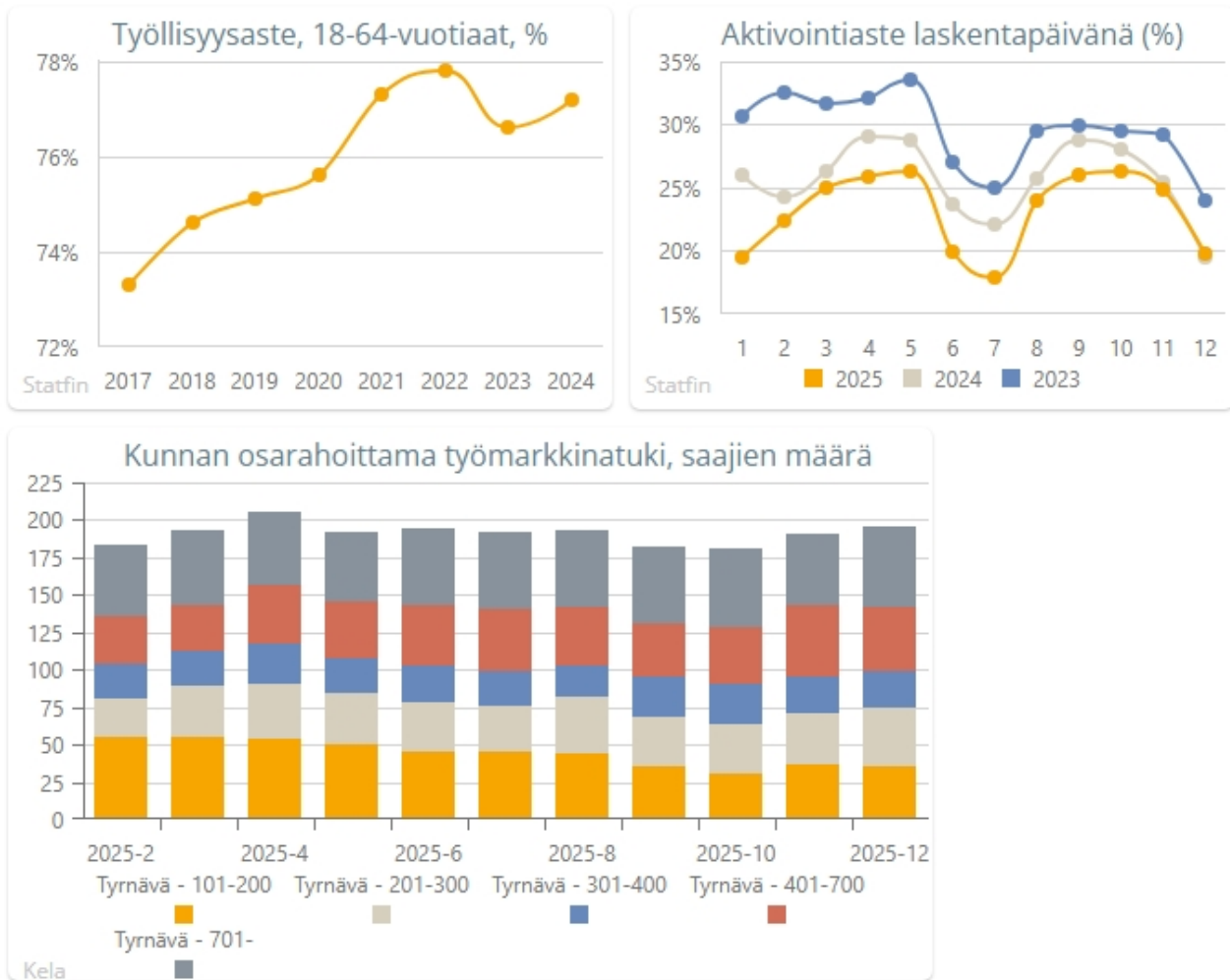
Asiakkaita ei ole aina pystytty auttamaan pelkästään työllisyyspalveluiden käytettävissä olevilla keinolla. Terveysongelmat, pitkät välimatkat, syrjäkylillä asuminen, harvakseltaan kulkeva julkinen liikenne, työpaikkojen ja työllistymistä edistävien palvelujen pieni määrä ovat haastaneet työllisyyspalveluissa työllistämisen edistämistä. Hyvinvointialueuudistuksen myötä vuonna 2023 myös kuntouttavan työtoiminnan palvelut siirtyivät Pohteelle, mutta yhteistyö niin työpajatoiminnan kuin terveystyöpalvelujen kanssa on sujunut hyvin. Asiakkaat ovat päässeet työttömien terveystarkastukseen nopeasti koko työllisyyden kuntakokeilun ajan.

Työllisyyspalveluiden yksi tärkeimmistä toimenpiteistä on ollut edistää nuorten työhön ja kouluttautumiseen kiinnittymistä monialaisella ja moniammatillisella yhteistyöllä. Nuorten työhön ja kouluttautumiseen kiinnittymistä on edistetty yhteistyössä mm. etsivä nuorisotyöntekijän ja Lakeuden Sillat -hankkeen kanssa. Lakeuden Sillat -hanke (2024 – 2026) tarjoaa tietoa, neuvontaa ja ohjausta mm. työllistymiseen, koulutukseen ja hyvinvointiin liittyvissä asioissa.

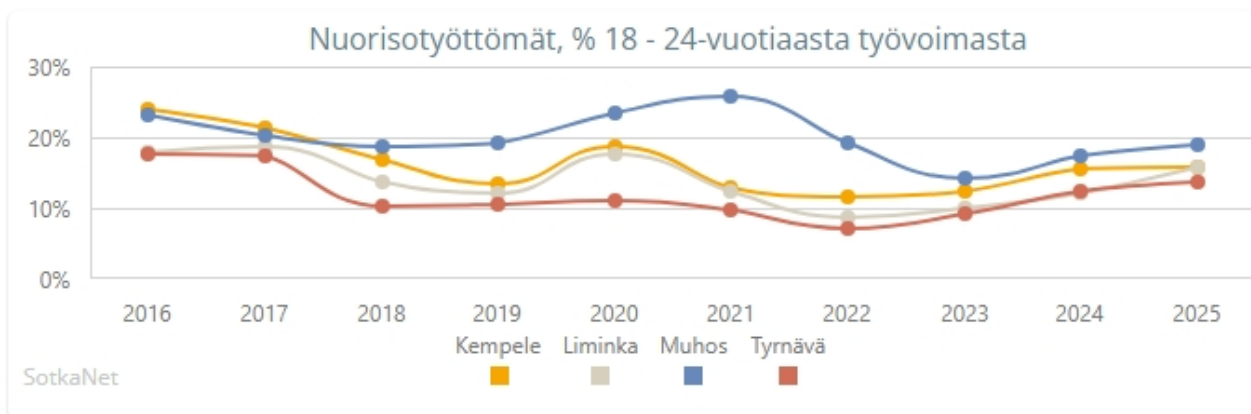
Laajassa hyvinvointisuunnitelmassa vuoden 2024 tavoitteeksi on asetettu, että kokonaistyöttömyysaste on noin 7%, nuorisotyöttömyysaste alle 9% ja pitkäaikaistyöttömyys laskee 20%. Lisäksi on tavoiteltu työmarkkinatuen kuntaosuusmaksujen laskua 30% vuoden 2021 tasosta. Vuonna 2024 työttömien %-osuus työvoimasta on ollut 8,4% ja nuorisotyöttömien %-osuus 18 - 24-vuotiaasta työvoimasta on ollut 12,4%. Pitkäaikaistyöttömien osuus työvoimasta on ollut vuonna 2023 24,2% ja vuonna 2024 28,4%. Pitkäaikaistyötön on työtön työnhakija, joka on ollut työttömänä vähintään 12 kuukautta. Asetettuihin tavoitteisiin ei päästy, mutta Tyrnävän kunta on ollut koko ajan Pohjois-Pohjanmaan keskiarvon paremmalla puolella.

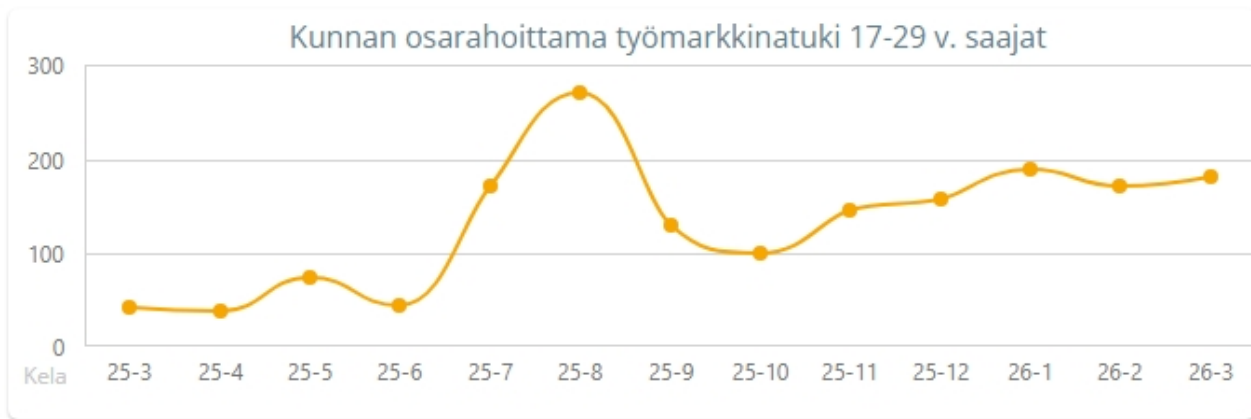
Kuntakokeilujen epäsuorana tavoitteena on ollut vaikuttaa työmarkkinatuen kuntaosuuden vähenemiseen. Tyrnävällä työmarkkinatuen kuntaosuusmaksut laskivat tasaisesti kuntakokeilun ensimmäisestä vuodesta lähtien. Vuonna 2021 kunnan osuus on ollut 290 818€, vuonna 2022 246 869€, vuonna 2023 243 957€ ja vuonna 2024 223 580€. Vuonna 2025 työttömyystuen kuntaosuusmaksu nousi TE-uudistuksen myötä, koska kuntien vastuuta työttömyystukien rahoittamisessa laajennettiin. Työmarkkinatuen lisäksi kunnat rahoittavat nykyään osan Kelan maksamasta peruspäivärahasta ja työttömyyskassojen maksamasta ansiopäivärahasta. Vuonna 2025 Tyrnävän kunnan osuus työttömyysetuuksista oli 483 397€.

Työttömyysaste on ollut Tyrnävällä vuonna 2025 korkeimmillaan helmikuussa 10,2 % ja matalimmillaan elokuussa 7,7 %. Alle 25-vuotiaiden työttömien työnhakijoiden %-osuus alle 25-vuotiaasta työvoimasta on ollut korkeimmillaan kesäkuussa 21,3 % (47 henkilöä) ja matalimmillaan syyskuussa 10,4 % (23 henkilöä). Työnhakija-asiakkaiden määrä on vaihdellut elokuun 362 ja joulukuun 433 henkilön välillä. Työttömien työnhakijoiden määrä on vaihdellut elokuun 215 ja joulukuun 279 henkilön välillä. Työkokeilussa olevien työnhakijoiden määrä on vaihdellut kuukausittain alle viiden ja 6 välillä, kuntouttavassa työtoiminnassa olevien määrä on vaihdellut kuukausittain 12–19 henkilön välillä. Työvoimakoulutuksissa on ollut työnhakijoita kuukausittain 9–16 henkilöä, omaehtoisissa opinnoissa työttömyysetuudella on opiskellut kuukausittain 12–17 henkilöä ja palkkatuella työllistettyjen määrä (mm. yksityinen sektori) on vaihdellut 27–34 välillä kuukausittain.

Nuorten työllistyminen

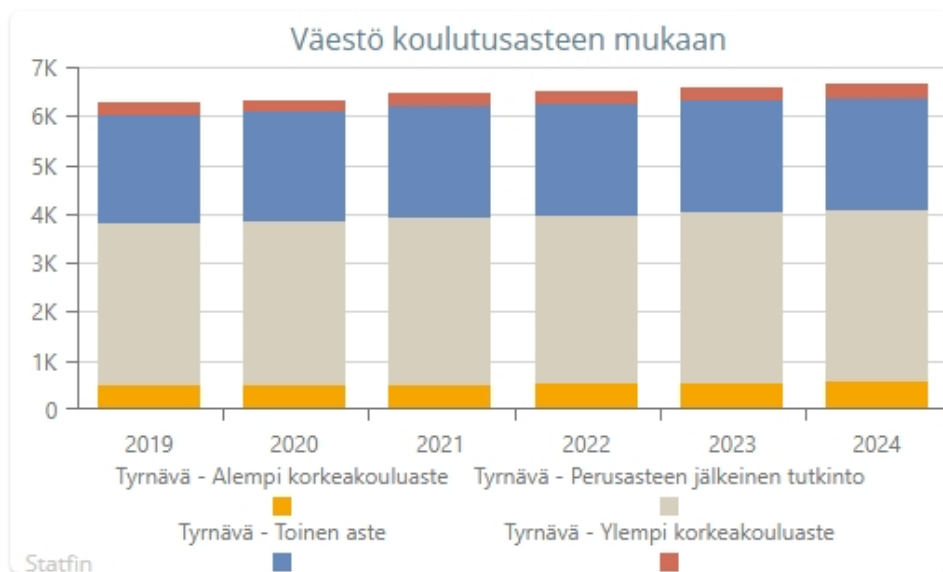
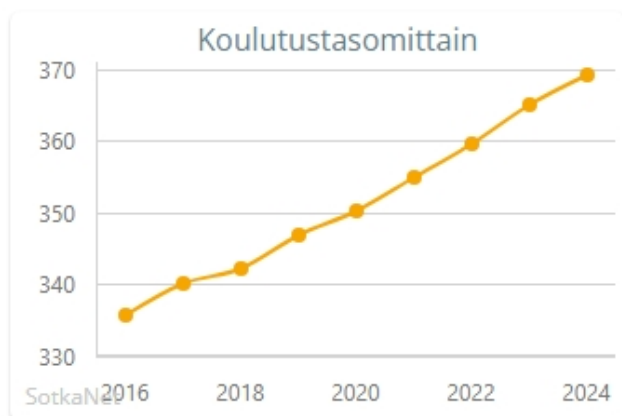
Työllisyyden tunnusluvut

Työllisyyden tunnusluvut	2023	2024	2025	Muutos
Työllisyysaste, 18-64-vuotiaat, %	76,6	77,2		
Pitkäaikaistyöttömät %-osuus työttömistä	24,2	28,4		
Nuorisotyöttömät, % 18-24-vuotiaasta työvoimasta	9,1	12,4		
Aktivointiaste 31.12.2025	76,6	19,4	19,8	0,4
Työkyvyttömyysindeksi, ikävakioitu	122,6			
Työkyvyttömyyseläkettä saavat 25—64-vuotiaat, % osuus vastaavan ikäisestä väestöstä	6,7	6,4		
Toimeentulotukea pitkäaikaisesti saaneet 25—64- vuotiaat, % osuus vastaavanikäisestä väestöstä	0,7	0,5		

2.1.3 Koulutus

Kunnan asukkaiden koulutustaso on kasvanut tasaisesti viime vuosien aikana. Kasvua on tapahtunut kaikilla asteilla. Koulutustasomittain ilmaisee väestön koulutustason, joka on mitattu laskemalla perusasteen jälkeen suoritettun korkeimman koulutuksen keskimääräinen pituus henkeä kohti. Vuonna 2021 Tyrnävän kunnan koulutustasomittain on ollut 355, vuonna 2022 359,5, vuonna 2023 364,9 ja vuonna 2024 369,2. Koulutustasomittain oli vuonna 2024 koko maassa 398,9 ja Pohjois-Pohjanmaalla 402,8.

Koulutuksen ulkopuolelle jääneiden 17-24-vuotiaiden prosenttiosuus vastaavan ikäisestä väestöstä laski edelleen vuosien 2023 (4,6%) ja 2024 (4%) välisenä aikana. Vastaavat luvut ovat Pohjois-Pohjanmaalla 5,8% ja koko maassa 8,1% (2024).

2.1.4. Kulttuuri- ja vapaa-aikapalveluiden arviointi

Hyvinvoinnin ja terveyden edistäminen kirjastopalveluissa

Tyrnävän kirjastopalveluissa on panostettu aikavälillä 2021-2025 tavoitteiden mukaisiin toimenpiteisiin.

Kirjastopalveluihin on palkattu vuonna 2022 kokoaikainen lasten- ja nuortenkirjastovirkailija, jonka työnkuvaan kuuluu Tyrnävän lasten ja nuorten kirjastopolun toteuttaminen. Kirjastopolun kautta kaikki tyrnäväläiset

peruskoululaiset osallistuvat vuosittain kirjavinkkaukseen tai johonkin muuhun kirjaston tarjoamaan lukutaitoa ja kirjaston käyttöä tukevaan toimintaan. Lasten ja nuorten kirjojen sekä koko kirjaston lainausmäärät ovat olleet vuosittain kasvusuuntaiset. Koulujen ja varhaiskasvatuksen kanssa tehtävä yhteistyö on vakiintunut osaksi kirjaston päivittäistä toimintaa valtuustokaudelle olleiden lukutaitohankkeiden sekä Lukeva kunta -työryhmän myötä. Ryhmät käyvät ahkerasti kirjastossa lainaamassa lapsille luettavaa osana omaa toimintaansa. Murron ja Temmeksen päiväkodeille ja kouluille kirjasto toimittaa säännöllisesti kirjakasseja lasten lukemisen tukemiseksi. Kirjasto on kehittänyt yhteistyötä myös muiden toimijoiden ja yhdistysten kanssa erilaisten tapahtumien järjestämisessä ja suunnittelussa.

Kirjaston palveluajat laajenivat v. 2023 käyttöön otetun omatoimikirjaston myötä. Asiakkaat voivat käydä kirjastossa päivittäin klo 8–21 välillä myös silloin kun kirjastossa ei ole asiakaspalvelua. Palvelu on koettu tarpeelliseksi, koska kaikki asiakkaat eivät pääse kirjastoon asiakaspalveluaikojen puitteissa.

Kirjasto on järjestänyt vuosittain erilaisia lukuintoa ja -taitoa sekä kansalaisvaikuttamista tukevia tapahtumia esimerkiksi vuotuiset lasten tapahtumat, syys- ja hiihtolomaviikkojen teemapäivät, valtakunnallisen Lukuviikon tapahtumat ja kuntavaalipaneeli. Tapahtumiin on osallistujat ovat kokeneet tapahtumat tärkeiksi omalle hyvinvoinnilleen ja osallisuuden kokemukselle.

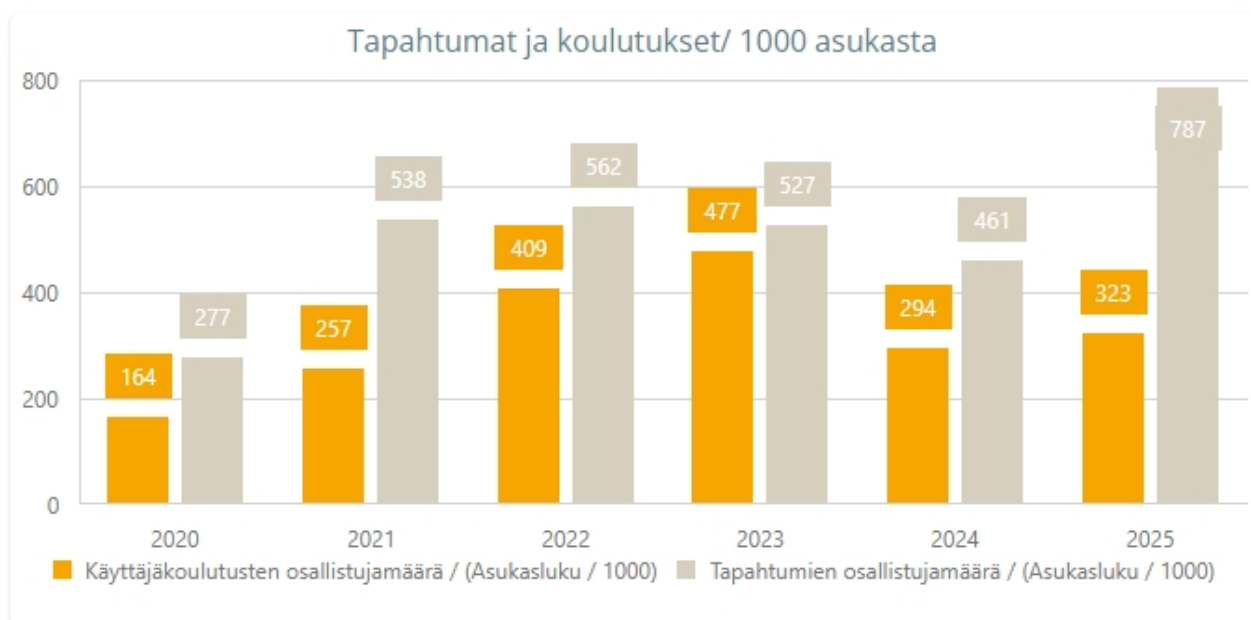
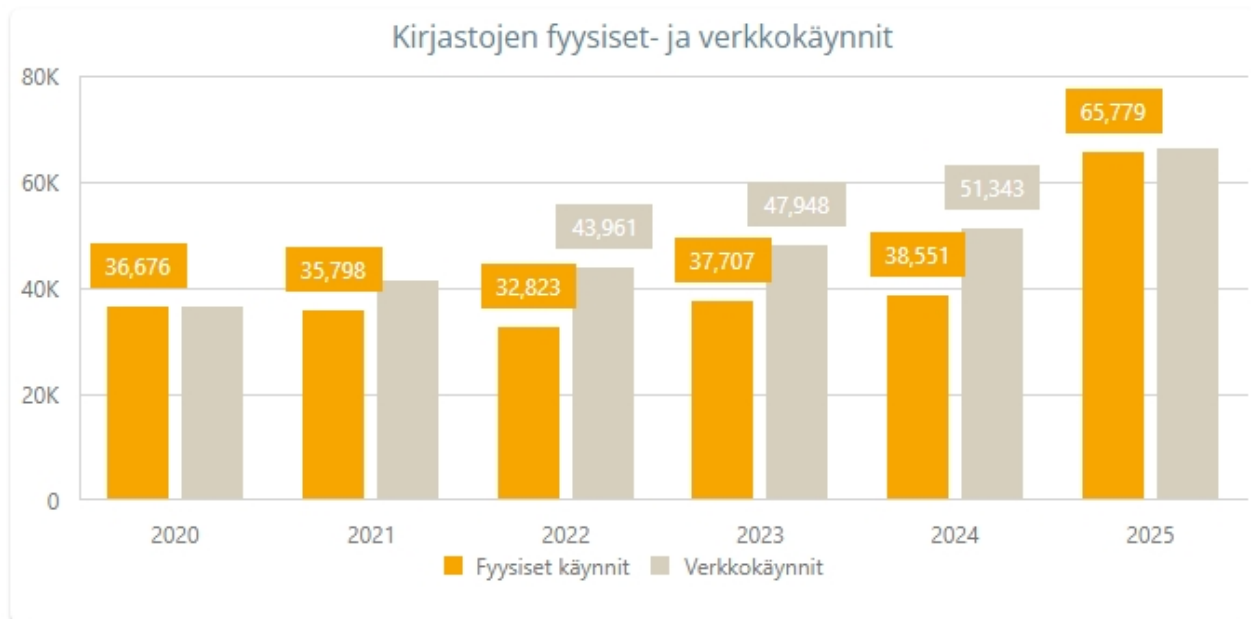
Toimikauden aikana kirjasto on ollut mukana useissa kuntalaisten lukutaitoa tai kunnassa tehtävää lukutaitotyötä vahvistavissa hankkeissa.

Elokuussa 2023 käynnistyi Kipinää kirjastosta - erityisryhmien kirjastopalveluiden kehittämishanke. Hankkeessa luotiin toimintamalleja, joilla vahvistettiin kehitysvammaisten ja muiden erityisryhmien kirjasto- ja kulttuuripalveluiden saavutettavuutta ja tunnettavuutta.

Kirjasto oli mukana kahdessa erillisessä viiden kunnan lukutaitohankkeessa: Kuulammen koulun vetämä Lukupoluilla -hanke sekä Oulun kaupungin koordinoima Lukemisen Supervoimaa -hanke. Lukupoluilla -hanke oli lukutaitoa vahvistava hanke, jonka päätavoite oli kerätä kustakin kunnasta materiaalia, joka kootaan kaikille käyttövapaiksi lukupoluiksi luepa.fi -sivustolle. Hanke päättyi joulukuussa 2023, jolloin sivuston rakentaminen oli kesken, mutta kaikki materiaali oli jo valmiiksi kerättyä. Sivusto työstettiin valmiiksi kevään 2024 aikana Perhelukemisen -hankkeen kautta.

Lukemisen Supervoimaa -hankkeen päätavoite oli tarjota kuntiin mm. sanataidekoulutusta. Alakoulujen opettajia ja kirjaston henkilökuntaa osallistui hankkeen järjestämään koulutukseen kirjastolla. Lisäksi hankkeen aikana tutustuttiin muiden hankekuntien lukutaitotyöhön vierailemalla kunnissa ja niiden eri yksiköissä. Hankkeen aikana tehtiin myös kaksi benchmarking-matkaa, Tampereelle ja Kööpenhaminaan.

Tyrnävän kunta hallinnoi kolmen kunnan yhteistä ”Lukemattomat lakeuden nuoret lukemaan” -hanketta, jonka kautta yläkoululla vieraili lukutaidon asiantuntija puhumassa nuorille lukemisesta ja sen merkityksestä laajemminkin elämään.

Hyvinvoinnin ja terveyden edistäminen nuorisopalveluissa

Perusnuorisotyöhön on lisätty resurssia edellisen valtuustokauden aikana huomattavasti. Perusnuorisotyössä työskentelee kaksi vakituista nuoriso-ohjaaja sekä vastaava nuoriso-ohjaaja. Resurssien lisääminen on mahdollistanut toimintojen laajentamisen. Nuorisotyötä on juurrutettu ala- ja yläkouluille sekä myös paikalliseen lukioon. Yhteistyö on ollut tiivistä viikoittaisten toimintojen ja säännöllisten tapahtumien toteuttamisen vuoksi. Nuorisopalvelut ovat olleet mukana koulujen opiskeluhuollon kokouksissa suunnittelemassa tulevia tapahtumia ja yhteistyön muotoja. Nuorisotoimen ja koulujen välinen yhteistyön kehittyminen on näkynyt myös siinä, että 7.-luokkalaisten lisäksi nuorisotoimi on ollut ryhmäyttämässä peruskoulun 1.-luokkalaisia sekä AS-lukion 1. vuosikurssin opiskelijat. Näissä on tehty yhteistyötä kuraattorin kanssa peruskoulun osalta ja lukion osalta kuraattorin sekä etsivän nuorisotyöntekijän kanssa.

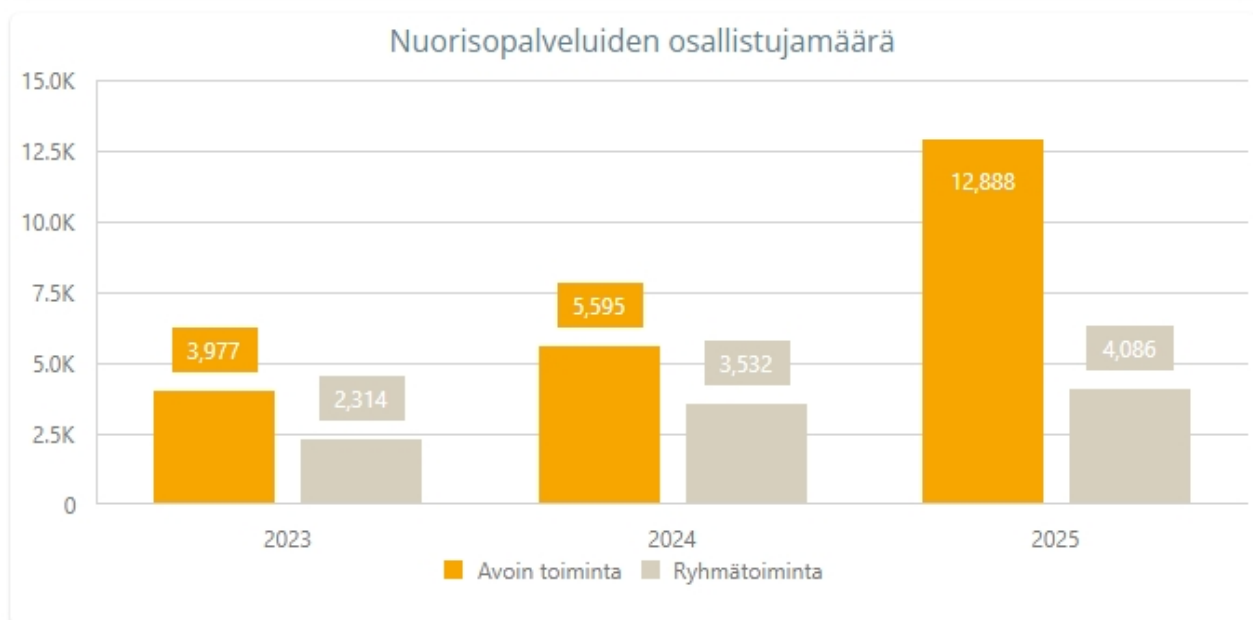
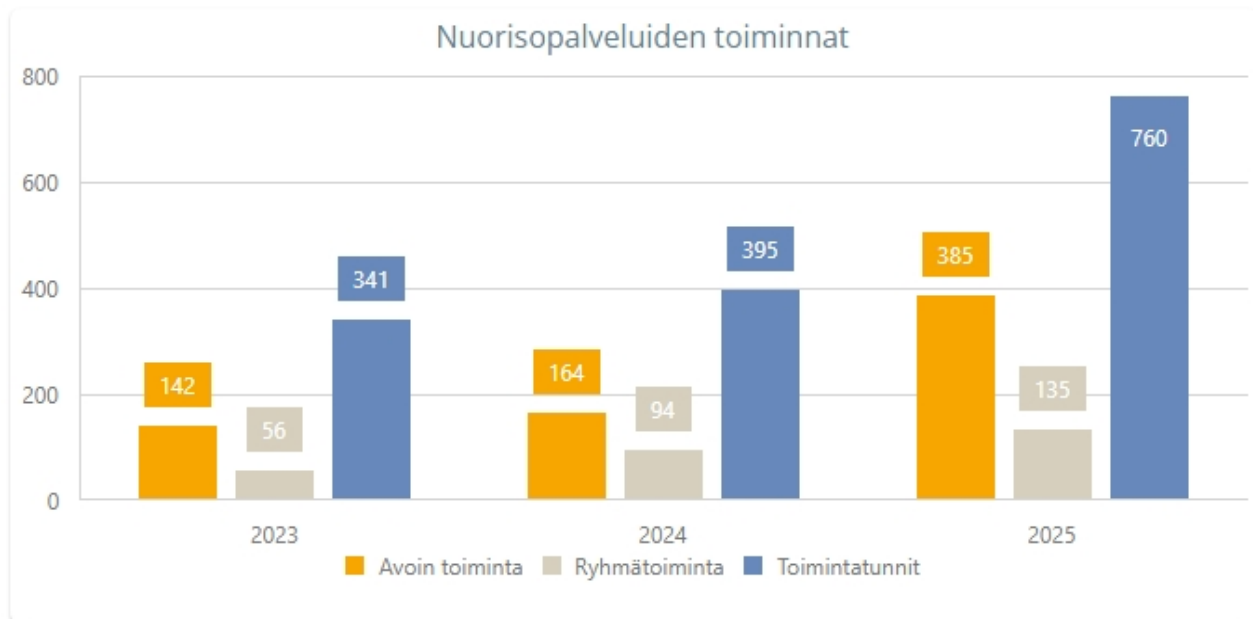
Koulunuorisotyön hankkeita on saatettu loppuun Tyrnävällä kolme, ja hankkeet ovat olleet suurena tienraivaajana koululle tehtävään nuorisotyöhön. Koulunuorisotyöhankkeiden kautta on kehitetty toimivia toimintoja kouluille sekä vahvistettu nuorisotoimen ja koulujen välistä yhteistyötä. Ensimmäinen

koulunuorisotyöhanke aloitettiin yläkoululle 2021 vuoden alussa. Vuonna 2024 syksyllä saatiin rahoitus ensimmäiseen koulunuorisotyöhankkeeseen, joka kohdistettiin alakouluille. Hankkeessa juurrutettiin perusnuorisotyötä alakoululle siten, että hankkeen päätyttyä perusnuorisotyö jatkaa hyviä toimintamalleja myös alakoululle resurssien puitteissa. Myös yläkoululle on jatkettu perusnuorisotyön voimin toimintoja hankkeen loputtua.

Nuorisotyössä on lähdetty kehittämään ehkäisevää päihdetyötä peruskoululaisten parissa vuonna 2025. Kirkonkylällä on pidetty kaikille 4.–7.-luokkalaisille ehkäisevän päihdetyön oppitunnit yhteistyössä kuraattorin kanssa. Tämän lisäksi yläkoululla on ollut joka vuosi ehkäisevän päihdetyön luento, missä on ollut puhumassa kokemusasiantuntija. Ehkäisevän päihdetyön oppituntien lisäksi on pidetty alakouluille tuntikokonaisuuksia joiden aiheina on ollut grooming, nettiturvallisuus sekä murrosiän tuomat muutokset. Oppitunnit on suunniteltu ja toteutettu kuraattorien kanssa yhteistyössä.

Vuonna 2024 kirkonkylän nuorisotilatoiminta keskitettiin Koivulaan. Koivulasta alettiin kehittämään nuorisopalveluiden keskusta, mistä löytyy nuorten palvelut saman katon alta. Muutos on tuonut monipuolisia mahdollisuuksia toteuttaa nuorisotyötä niin ryhmätoimintojen kuin nuorisotilatoiminnan merkeissä.

Nuorisotyössä on panostettu näkyvyyteen ja tiedottamiseen sosiaalisen median voimin. Näkyvyyttä on lisätty pitkäjänteisellä tekemisellä, jolloin on hyödynnetty useita some-kanavia päivitysten ja videoiden tekemiseen. Sosiaalisen median keinoin lasten ja nuorten tavoittaminen on ollut toimivinta. Pienempien lasten kohdalla myös koululle tiedottaminen infotaulua hyödyntäen on tavoittanut hyvin koululaiset. Infotaulua on hyödynnetty tiedottamisessa myös yläkoululla.

Hyvinvoinnin ja terveyden edistäminen etsivässä nuorisotyössä

Etsivää nuorisotyötä on toteutettu Tyrnävän kunnassa säännöllisesti vuodesta 2012. Vuosittain haetaan etsivään nuorisotyöhön valtionavustusta. Toimintaa kehitetään nuorten tarpeita vastaavaksi. Pääpainopiste on tarjota 15–28 -vuotiaille Tyrnäväläisille nuorille henkilökohtaista ohjausta ja tukea. Ensisijaisesti etsivä nuorisotyöntekijä palvelee koulutuksen ja työelämän ulkopuolella olevia nuoria sekä niitä, jotka toivovat apua itseään askarruttaviin asioihin. Etsivä nuorisotyöntekijä auttaa nuoria rakentamaan oman näköistään elämää ja olosuhteita, joihin nuori voi itse olla tyytyväinen. Nuoria ohjataan sellaisten palveluiden piiriin, jolla edistetään heidän kasvuun, itsenäistymistä, osallisuutta yhteiskuntaan.

Etsivä nuorisotyöntekijä tekee laajaa yhteistyötä mm. työllisyyspalveluiden, nuorisotyön, sosiaali- ja terveystieteiden sekä koulujen ja oppilaitosten kanssa. Tyrnävän etsivä nuorisotyöntekijä osallistuu kutsuntatilaisuuksiin Aikalisä! -ohjaajan ominaisuuksissa, tavaten jokaisen kutsuntaikäisen nuoren. Yhteistyömallit ovat olleet toimivia ja niitä ylläpidetään ja kehitetään jatkuvasti.

Hyvinvointikertomus

Oppilaitosyhteistyö on kehittynyt Tyrnävällä valtavasti. Etsivä nuorisotyöntekijä on mukana opiskeluhoitoyhmissä ja kaikissa tapahtumissa kouluilla. Etsivä jalkautuu kouluille ja käy keväisin kertomassa kaikille 9.-luokkalaisille etsivästä nuorisotyöstä. Lukion aloittaville etsivä on mukana pitämässä ryhmäytystä. Oppilaitosyhteistyötä toteutetaan yli kuntarajojen, sinne missä on Tyrnäväläisiä nuoria opiskelemassa. Etsivästä nuorisotyöstä tiedotetaan säännöllisesti lähialueiden oppilaitoksia.

Koivula-kahvit toiminta jatkui syksyllä 2024 saakka. Toimintaa lähdettiin uudistamaan imagollisesti nuoria ajatellen ja kohtaamispaikan nimeksi muodostui nuorekkaampi "Tiistai tärskyt" ja toiminta-aika vaihtui iltapainotteiseksi. Toiminta-ajan muutoksella pyritään mahdollistamaan nuorten pääseminen toimintaan mukaan paremmin. Ikärajoitusta laskettiin 15–28-vuotiaille, tällä pyritään tavoittamaan nuoria ennaltaehkäisevän näkökulman kautta. Tiistai tärskyt -toiminta on ollut viikoittaista avointa ryhmätoimintaa Koivulassa, joka on vakiinnuttanut paikkansa. Toiminnassa on kulkenut 3–12 nuorta kerrallaan ja mukana on ollut vierailmassa Limingan kunnan etsivät nuorisotyöntekijät sekä nuorisopalvelupäällikkö nuorineen. Toimintaa on kehitetty yhdessä nuorten kanssa ja nuoria on vastuutettu toiminnan suunnittelussa vuodelle 2026.

Vuonna 2025 käynnistettiin etsivän liikuntavuororyhmätoiminta Sekran kuntosalille. Liikunnan avulla pyritään lisäämään yleistä hyvinvointia ja terveellisiä elämäntapoja. Kerran kuukaudessa on myös toteutettu Rantalakeuskuntien (Kempele, Liminka, Lumijoki ja Tyrnävä) yhteistä ryhmätoimintaa nuorille.

Etsivässä nuorisotyössä on kehitetty digitaalista työskentelyä erilaisilla sosiaalisen median alustoilla, tällä toiminnalla on pyritty tavoittamaan tyrnäväläisiä nuoria laajemmin, myös palveluiden ulkopuolella olevia nuoria. Tavoitteena on madaltaa kynnystä ja tehdä etsivän palvelua tietoiseksi. Alustoina ovat toimineet pääsääntöisesti Facebook, Instagram, Snapchat, TikTok.

Hyvinvoinnin ja terveyden edistäminen liikuntapalveluissa

Tyrnävän kunnan liikuntapalvelut on edistänyt kuntalaisten hyvinvointia tarjoamalla monipuolisia matalan kynnyksen liikuntamahdollisuuksia ja kannustanut liikunnalliseen elämäntapaan yhteistyössä niin muiden kunnan osastojen, kuin Tyrnävällä toimivien yhdistysten ja yritysten sekä muiden paikallisten ja alueellisten toimijoiden kanssa.

Lasten ja nuorten liikunnallista aktiivisuutta on edistetty yhdessä koulujen ja varhaiskasvatuksen kanssa. Liikuntatoimi on ollut mukana järjestämässä erilaisia hyvinvointitapahtumia sekä liikuntakerhoja ja -kilpailuja yhteistyössä eri tahojen kanssa. Kuntakumppanuus Pohjois-Pohjanmaan Liikunta ja Urheilu ry:n kanssa on auttanut laajentamaan yhteistyötä muiden alueen toimijoiden kanssa.

Liikuntakoordinaattorin toimi on perustettu kehittämään liikuntapalveluita. Vuonna 2025 tehtiin yhteistyökysely yhdistyksille ja seuroille, jolla selvitettiin toimijoiden tyytyväisyyttä kunnan tarjoamiin palveluihin. Vuonna 2025 toteutettiin laajamuotoisempi liikuntapalveluiden käyttäjäkysely, jota tarkastellaan vuoden 2026 aikana.

Tyrnävän kunnan liikuntakalenterit, vuorot ja liikuntapaikat on koottuna Tyrnävän kunnan verkkosivuille: <https://www.tyrnava.fi/kulttuuri-ja-vapaa-aika/liikuntapalvelut.html>. Sosiaalisessa mediassa on nostettu esille liikunta- ja hyvinvointitapahtumien lisäksi kunnan liikunta- ja ulkoiluapaikkoja.

Liikuntavälinelainaamo on perustettu yhdessä kirjaston kanssa ja tarjontaa on kehitetty vuosien aikana. Syksyllä 2021 otettiin käyttöön Julius-varausjärjestelmä ja syyskuussa 2025 vuorovarausjärjestelmää kehitettiin edelleen ottamalla käyttöön Asio-varausjärjestelmä. Uuden järjestelmän myötä kuntalaiset voivat itse varata vuoroja järjestelmän kautta sekä ostaa kuntosalikortteja suoraan varausjärjestelmästä.

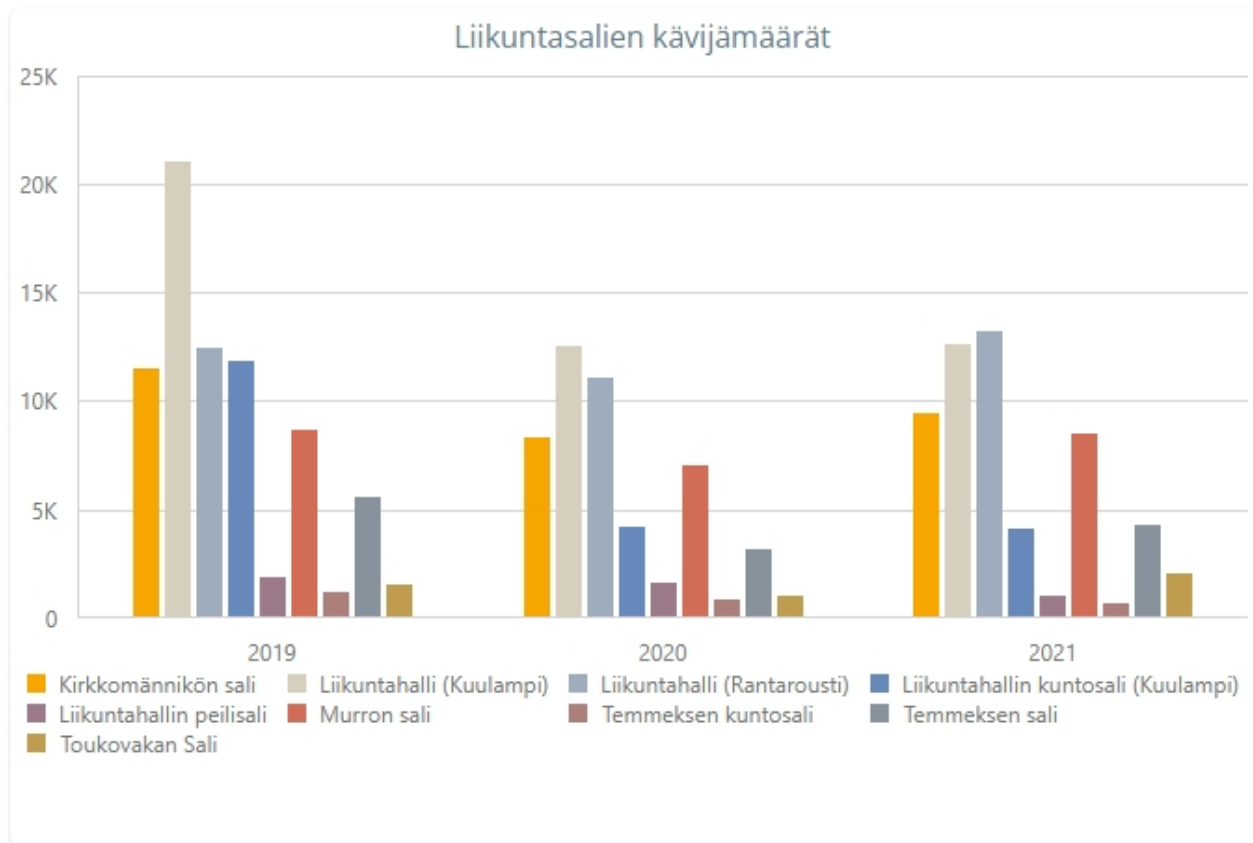
Vuodesta 2023 alkaen kaikille Tyrnävällä toimiville yhdistyksille salivuorot ovat maksuttomia, jos toiminta kohdistuu alle 18-vuotiaisiin ja yksityishenkilöiden salivuorot tarjottiin puoleen hintaan, mikäli yli puolet vuorolle osallistujista oli alle 18-vuotiaita tyrnäväläisiä. Liikuntaneuvontaa on toteutettu erilaisten tapahtumien yhteydessä tiedonjakamisen muodossa. Soveltavan liikunnan ryhmiä on tarjottu ikäihmisille.

Vuosina 2021–2025 kunta tuki taloudellisesti liikuntaa järjestävien tahojen toimintaa. Liikuntatoimen vuosiavustuksiin myönnettiin joka vuosi 18 000 euroa, josta perusavustuksina jaettavaksi tyrnäväläisille rekisteröityneille yhdistyksille 10 000 euroa ja myöhemmin vuoden aikana kohdeavustuksina myönnettäväksi 8 000 euroa. Kohdeavustuksiin kuuluvat ohjaus-, tapahtuma- ja koulutusavustus. Tapahtuma-avustuksia myönnettiin vuoden aikana erilaisiin Tyrnävän kunnan alueella järjestettyihin liikuntatapahtumiin, jotka monipuolistivat tapahtumatarjontaa ja liikututtivat kuntalaisia. Lisäksi ohjausavustuksilla tuettiin Tyrnävällä toimivia urheiluseuroja, jotka järjestivät ohjattua liikuntaa lapsille ja nuorille.

Vuonna 2021 tyrnäväläisten urheiluseurojen järjestämiin harjoituksiin osallistui yhteensä 10 286 lasta ja nuorta. Vuonna 2022 tyrnäväläisten urheiluseurojen järjestämiin harjoituksiin osallistui yhteensä 19 964 osallistujaa, joista lasten ja nuorten osuus oli noin 72 %. Vuonna 2023 urheiluseurojen järjestämiin harjoituksiin osallistui 12 153 lasta ja nuorta, vuonna 2024 osallistui 11 332 lasta ja nuorta ja vuonna 2025 osallistui 9628 lasta ja nuorta. Seuraparlamentti perustettiin keväällä 2025.

Liikuntapalvelut on tehnyt tiivistä yhteistyötä teknisen osaston kanssa kehittämällä liikunta- ja ulkoiluapaikkoja kuntalaisille.

- Uusia liikuntapaikkoja on kehitetty yhdessä eri toimijoiden kanssa
 - Ulkosalibandykaukalo
 - Kotihalmeen ja Markkuun kuntoportaat
 - Kuntosalien kehittäminen kirkonkylällä ja Temmeksellä
 - Palkin, Temmeksen ja Markkuun frisbeegolfradat, Murron rataa kehitetty
 - Roustinrannan ulkoliikuntapuisto
 - Tapulipuiston minigolfrata
 - Rauhionojan avantouintipaikka
 - Uimapaikkojen kehittäminen
 - Kuntoratojen kehittäminen
 - Murron pump track-rata
 - Temmeksen pump track-rata

Hyvinvoinnin ja terveyden edistäminen teknisissä palveluissa

Viheralueet

Kirkonkylän jokiympäristöä on kehitetty yhteistyössä muiden toimijoiden kanssa. Jokiympäristölle on suunniteltu hoitosuunnitelma, jonka avulla jokialuetta on aloitettu siistimään ja tekemään siitä avoimen. Hoitotoimenpiteistä tulee säännöllisiä, jolloin alue saadaan pidettyä viihtyisinä. Lisäksi kuntoradan varteen toteutettiin uusi levähdyspaikka.

Viheralueita on hoidettu hoitoluokituksen mukaisesti varmistaen kuntalaisille viihtyisät ja hoidetut puistot sekä leikkipaikat. Tärkeimpiä kehityskohteita vuosien 2021–2025 aikana ovat olleet Tapulipuiston peruskorjaus, jossa puiston puurakenteet uusittiin. Muita toteutettuja muutoksia ovat olleet Hunajakukanpuiston peruskorjaus, Peuranmäen leikkipaikan siirto ja rakentaminen, Väinötien huonokuntoisen leikkipuiston poisto ja Tapulipuiston leikkipaikan muuttaminen viihtyisäksi kuntalaisten ulko-olohuoneeksi minigolfratoineen ja uusine leikkivälineineen. Myös torin puurakenteet uusittiin, ja Hirvelän omenapuiston toinen puoli istutettiin. Toimenpiteitä on tehty osana Leikkipaikkojen kehittämissuunnitelmaa. Vuonna 2022 leikkipaikkoihin tyytyväisyys oli 3,9/5. Viheralueiden hoito on toiminut tärkeänä työllistäjänä nuorille koululaisille sekä pitkäaikaistyöttömille.

Kuntalaisille tarjottiin kauden aikana viljelylaatikkoja käyttöön maksuttomasti, mutta varaajien määrä jäi vähäiseksi, joten hanketta ei jatkettu. Tekninen osasto on kuitenkin selvittänyt mahdollisuutta tarjota kuntalaisille käyttöön palstaviljelyalueita yhdessä kolmannen sektorin kanssa.

Maisemanhoitotoimenpiteitä on suoritettu kauden aikana lähes kaikissa Tyrnävän asukaskeskittymissä. Hoitotoimenpiteitä on ollut risteysalueiden kasvillisuuden poisto sekä viheralueiden huonokuntoisen puuston poisto ja risukojen raivaus.

Liikuntapaikat

Liikuntapaikkoja on hoidettu säännöllisesti varmistaen niiden turvallisuus käyttäjille. Lisäksi uusia liikuntapaikkoja on rakennettu ja olemassa olevia on kunnostettu määrärahojen puitteissa. Rantaroustin ulkoliikuntapuisto ja Palkin frisbeegolfrata toteutettiin osana Osallistuvan budjetoinnin määrärahoista. Kuntalaisilla on selkeä tahto kehittää kunnan tarjoamia liikuntapaikkoja. Aloitteiden kautta on myös toteutettu liikuntapaikkoja, kuten vuonna 2025 avattu Rauhionojan talviuintipaikka.

Kolmas sektori on ollut mukana monessa hankkeessa yhdessä kunnan kanssa. Muun muassa Markkuun kuntoportaot ja Suutarinjärven pukukoppien korjaus suoritettiin kolmannen sektorin toimesta.

Yleiset alueet ja tiet

Kirkonkylän alueelle on rakennettu hidasteita liikennemerkkeineen turvallisuuden lisäämiseksi Ylitalontielle, Omenaraitille, Koskikarantielle, Villentielle, Ketolantielle ja Koulutielle. Tyrnävän kuntakeskuksessa suoritettiin Vanhantien saneeraus, joka lisäsi kuntakeskuksen viihtyisyyttä ja turvallisuutta käyttäjille. Lisäksi rakennettiin Tupostielle saarekkeelliset suojatiet Ahintien ja Villentien liittymien kohdille turvaamaan kevyenliikenteen kulkua mm. Kuulammen koululle.

Uusia teitä rakennettiin Murron uudelle asemakaava-alueelle (Läpimurto ja Peuransarven jatko sekä Korkiakaarron kokoojakatu tonttikatuineen. Murron lisäksi Palkin asemakaava-alueelle rakennettiin Jantikan, Länkikujan ja Ruomakujan tonttikadut. Haurukylän teollisuusalueen katuverkosta rakennettiin noin puolet. Tiestön saneerauskohteet olivat Pytinkitie, Tehtaantie ja Topinkuja sekä Kunnantalon pysäköintialue sähköautojen latauspisteineen. Lisäksi Kauttarannantietä peruskorjattiin välillä Murrontie- Muinaisranta ja samassa yhteydessä peruskorjattiin olemassa olevat korokkeelliset suojatiet. Tieosalle rakennettiin myös 2 uutta korokkeellista suojatietä Simontaipaleen liittymän läheisyyteen.

Uusia kevyenliikenteenväyliä rakennettiin Pytinkitiele, Tehtaantielle ja Korkiakaarrontielle.

Murron osalta katuvalaistus saneerattiin kokonaan led-valoiksi. Kuntakeskuksen alueella vanhaa katuvalaistusta saneerattiin led-valaistukseksi useassa eri kohteessa. Uusia katuvaloja rakennettiin Hirvelän alueelle ja Kotihalmeeseen.

Päälystyskohteita olivat Raivaajantie, Hirvelän kevyenliikenteen väylät, Pytinkitie, Tehtaantie, Kunnantalon pysäköintialue, Mestarintien varikon piha ja Kauttarannantie.

Kiinteistöt

Suurin yksittäinen kiinteistöjä koskeva projekti oli Kirkkomännikön koulun ja päiväkodin uudisosan rakentaminen sekä olemassa osan saneerauskorjaus. Myös piha-alueet uudistettiin kokonaan.

Väentuvan, Terveyskeskuksen ja Kuulammen koulun vesikatot korjattiin.

2.1.5. Turvallisuus

Turvallisuus kaikissa ikäryhmissä

Tyrnävän kunnan turvallisuussuunnitelma päivitetään vuosittain. Turvallisuussuunnitelma valmistellaan niin, että uusi kunnanhallitus voi käsitellä ja vahvistaa sen heti valtuustokautensa alussa. Valtuustokauden aikana pyritään saavuttamaan asetetut tavoitteet.

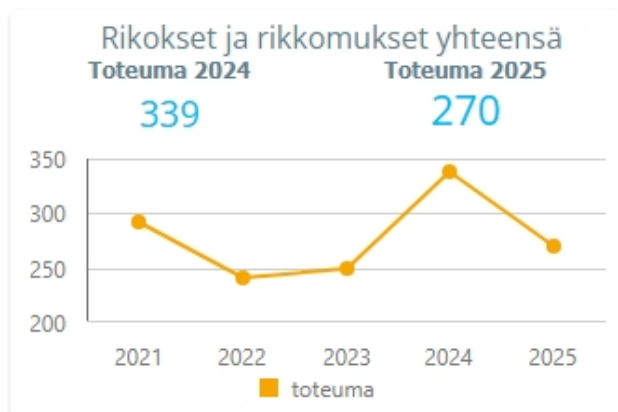
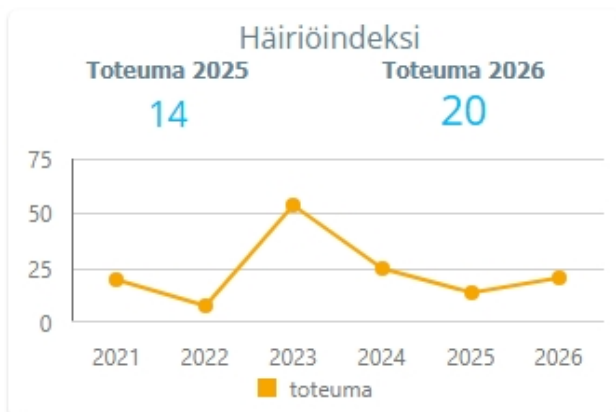
Turvallisuussuunnitelman tarkoituksena on kartoittaa kunnan turvallisuustilanne, tehdä tilanteen mukainen toimintasuunnitelma turvallisuuden ylläpitämiseksi sekä parantamiseksi ja toteuttaa tietyllä aikavälillä turvallisuutta parantavia toimenpiteitä toimintasuunnitelman mukaisesti. Lisäksi turvallisuussuunnitelman toimintasuunnitelmaan sisältyy suunnitelma toteutuksen seurannasta ja seurannan toteutuksesta.

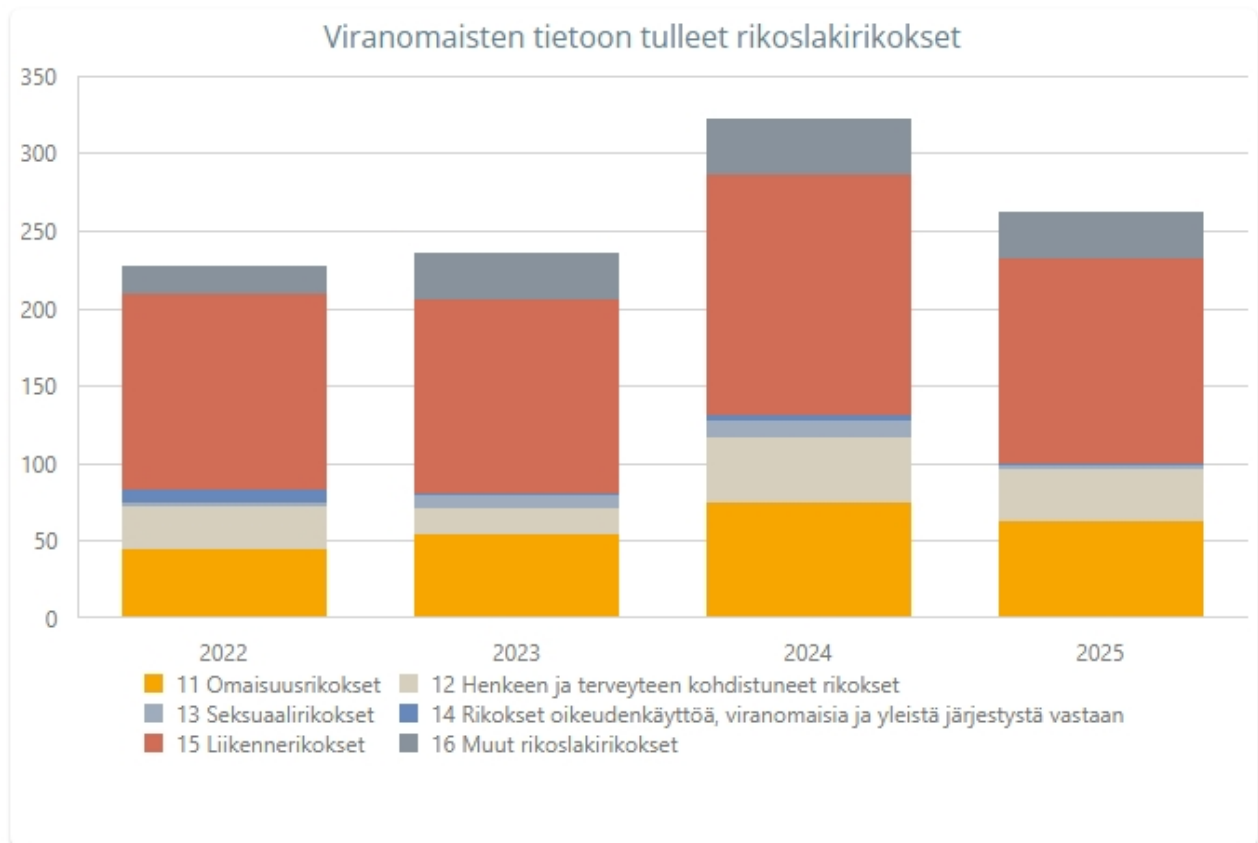
Turvallisuustyöllä pyritään takaamaan sekä kunnan oma, että kunnan alueella toimivien yritysten ja yhteisöjen toiminta ja toiminnan häiriöttömyys sekä kuntalaisten turvallisuus. Tyrnävän kunnan tavoitteena on, että jokaisella asukkaalla on mahdollisuus turvalliseen elinympäristöön ja elämään.

Tyrnävän kunnan turvallisuustyön tavoitteet vuosille 2021 - 2026:

- Paikallisen turvallisuussuunnittelun ja -työn kehittäminen toimivaksi kokonaisuudeksi
- Turvallisuusyhteistyön luominen ja parantaminen Tyrnävän kunnan alueella toimivien yritysten, järjestöjen ja yhdistysten kanssa sekä eri viranomaistahojen kanssa.
- Koulutus ja osaamisen kehittäminen
- Kodin, vapaa-ajan ja liikkumisen turvallisuuden parantaminen
- Väkivallan, perhe- ja lähisuhdeväkivallan ennalta ehkäisevä työ sekä em. jo kokemaan joutuneiden tuki- ja auttamistoimenpiteiden parantaminen
- Syrjäytymisen ehkäisy
- Liikenneturvallisuuden parantaminen
- Kuntalaisten turvallisuustietoisuuden parantaminen, kiinnostuksen lisääminen sekä yhteistyön parantaminen

Tyrnävän kunnan turvallisuussuunnittelun työryhmään kuuluvat kunnanjohtaja, talous- ja hallintojohtaja, henkilöstö- ja hyvinvointijohtaja vt. sivistysjohtaja, tekninen johtaja, Tyrnävän Vesihuolto Oy:n toimitusjohtaja ja viestintäpäällikkö. Lisäksi asiantuntijoita tilanteen mukaan.

Lasten ja nuorten turvallisuus

Alakouluikäiset: Turvallisuus	2023	2025	Muutos
Pojat			
Kokenut fyysistä uhkaa vuoden aikana, % (summaindikaattori)	25	16	- 9
Kokenut seksuaalista kommentointia, ehdottelua, viestittelyä tai kuvamateriaalin näyttämistä vuoden aikana% (summaindikaattori)	10	3	- 7
Kokenut seksuaalista koskettelua tai painostamista koskettamaan vuoden aikana% (summaindikaattori)	6	6	0
Kokenut vanhempien fyysistä väkivaltaa vuoden aikana% (summaindikaattori)	24	12	- 12
Tytöt			
Kokenut fyysistä uhkaa vuoden aikana, % (summaindikaattori)	7	8	1
Kokenut seksuaalista kommentointia, ehdottelua, viestittelyä tai kuvamateriaalin näyttämistä vuoden aikana% (summaindikaattori)	13	14	1
Kokenut seksuaalista koskettelua tai painostamista koskettamaan vuoden aikana% (summaindikaattori)	2	2	0
Kokenut vanhempien fyysistä väkivaltaa vuoden aikana% (summaindikaattori)	13	14	1

Hyvinvointikertomus

Yläkouluikäiset: Turvallisuus	2023	2025	Muutos
Pojat			
Kokenut fyysistä uhkaa tai väkivaltaa vuoden aikana (summaindikaattori), %	16	12	- 4
Kokenut häiritsevää seksuaalista ehdottelua tai ahdistelua vuoden aikana (summaindikaattori), %	6	5	- 1
Kokenut seksuaaliväkivaltaa vuoden aikana (summaindikaattori), %	1	5	4
Kokenut vanhempien fyysistä väkivaltaa vuoden aikana (summaindikaattori), %	8	3	- 5
Tytöt			
Kokenut fyysistä uhkaa tai väkivaltaa vuoden aikana (summaindikaattori), %	16	9	- 7
Kokenut häiritsevää seksuaalista ehdottelua tai ahdistelua vuoden aikana (summaindikaattori), %	27	18	- 9
Kokenut seksuaaliväkivaltaa vuoden aikana (summaindikaattori), %	13	5	- 8
Kokenut vanhempien fyysistä väkivaltaa vuoden aikana (summaindikaattori), %	14	10	- 4

2.2. HYTE-indikaattorit

Hyte-indikaattorit	2023	2024	2025	Muutos
HYTE-kerroin	61	59	66	7
HYTE-kerroin, 1000 eruo	113,6	118,3	132,4	14,1
HYTE-kerroin/ asukas	17,3	18,1	20,4	2,3
Prosessi-indikaattoreiden keskiarvo	70	73	73	0
Tulosindikaattoreiden keskiarvo	53	44	60	16
Kulttuurin prosessi-indikaattorit				
Kunta madaltaa kulttuuriin osallistumisen kynnystä	0	0	0	0
Kuntajohdon prosessi-indikaattorit				
Valtuustolle raportoidaan vuosittain väestön elintavoista ja niissä tapahtuneista muutoksista	100	100	100	0
Kunnan talousarviossa ja taloussuunnitelmassa määritellään talousarviovuodelle mittarit, joilla seurataan väestön hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen tavoitteiden toteutumista	0	0	100	100
Kunnan tarkastuslautakunnan arviointikertomuksessa arvioidaan valtuustokausittain kunnan hyvinvointi- ja terveystavoitteiden toteutuminen	100	100	100	0
Kunnassa toimii erikseen nimetty asiantuntija, suunnittelija tai vastaava, joka koordinoi hyvinvoinnin ja terveyden edistämistyötä	100	100	100	0
Kunnan palveluiden suunnittelussa ja kehittämisessä hyödynnetään asukasraateja ja foorumeja	100	100	0	- 100
Liikunnan prosessi-indikaattorit				
Kunta kutsuu säännöllisesti koolle liikuntaseurojen ja yhdistysten yhteiskokoukseen	100	100	100	0
Lasten ja nuorten liikunta-aktiivisuutta raportoidaan vuosittain kunnan hyvinvointikertomuksessa tai vastaavassa kertomuksessa	100	100	100	0
Kunnassa järjestetään kohdennettuja liikkumisryhmiä liikuntaseuratoiminnan ulkopuolella oleville lapsille ja nuorille	100	100	100	0
Liikunnan edistämisestä vastaavat viranhaltijat osallistuvat toimielinten vaikutusten ennakkoarviointiin	0	100	100	0
Kunnassa toimii liikunnan edistämistä käsittelevä poikkihallinnollinen työryhmä	100	100	100	0
Perusopetuksen prosessi-indikaattorit				
Kouluympäristön terveellisyyden ja turvallisuuden sekä kouluyhteisön hyvinvoinnin tarkastaminen kolmen vuoden välein	100			
Oppilaiden poissaolojen kokonaismäärää seurataan koko koulussa	48	48		
Koulussa on pitkät liikuntavälitunnit	45	45		
Koulussa noudatetaan Valtion ravitsemusneuvottelukunnan kouluruokailusuositusta koululounaan ja välipalojen järjestämisessä	0	0		
Tulosindikaattorit (skaalattu HYTE-kerroinindikaattori)				

Hyvinvointikertomus

Kokee terveydentilansa keskinkertaiseksi tai huonoksi, osuus 8. ja 9. luokan oppilaista	68	68	42	- 26
Koulutuksen ulkopuolelle jääneet 17—24-vuotiaat, % osuus vastaavan ikäisestä väestöstä	63	46	100	54
Toimeentulotukea pitkäaikaisesti saaneet 25—64-vuotiaat, % osuus vastaavanikäisestä väestöstä	40	16	59	43
Työkyvyttömyyseläkettä saavat 25—64-vuotiaat, % osuus vastaavan ikäisestä väestöstä	47	38	53	15
Kaatumisiin ja putoamisiin liittyvät hoitojaksot 65 vuotta täyttäneillä henkilöillä verrattuna 10 000 vastaavan ikäiseen henkilöön.	53	51	44	- 7

3. Hyvinvointisuunnitelma

3.1. Hyvinvoinnin ja terveyden edistäminen hallinto ja kehittämisosastolla

3.1.1. Elinvoima ja työllisyys

Elinvoimaa vahvistetaan Tyrnävän kunnassa seuraavasti:

- Yrittäjyyskasvatus osana opetussuunnitelmaa.
 - Maankäytön ja kaavoituksen keinoin mahdollistetaan yritysten ja asukkaiden sijoittuminen yhdyskuntarakenteen kannalta järkevästi. Huolehditaan kunnan sisäisistä ja alueellisista yhteyksistä.
 - Tyrnävän kuntakuvan tavoitteellinen kehittäminen kunnan viestinnässä ja markkinoinnissa, asukas- ja tonttimarkkinointi sekä yritysten sijoittumismarkkinointi kehittävät kunnan elinvoimaa ja vetovoimaa.
 - Varataan resursseja hyvinvointia tukeviin toimenpiteisiin eri ikäryhmät huomioiden. Kunnan kiinteistöstä ja maaomaisuudesta pidetään huolta suunnitelmallisesti ja pitkän aikavälin tavoitteita asettaen.
 - Kuntalaiset osallistuvat päätöksentekoon. Kaikessa päätöksenteossa ennakkovaikutusten arviointi on päätöksenteon perusta.
 - Elinympäristöstä huolehditaan suunnitelmallisesti. Ainutlaatuiset kohteet, kuten kuntakeskuksen Meijerialueen ympäristö, nostetaan omaan arvoonsa ja niitä kehitetään vetovoimatekijöinä.
 - Kunta luo yrityksille kehittymisen mahdollisuuksia kunnassa. Kunta tekee tiivistä yhteistyötä paikallisten ja seudullisten yrittäjäyhteisöjen kanssa. Lähiruoka ja ainutlaatuinen toimintaympäristö ovat esillä eri toiminnoissa.
- Tyrnävän kunnan ja paikallisten yrittäjien välillä on tehty elinvoimalupaus, jonka tavoitteena on vahvistaa kunnan veto- ja pitovoimaa, lisätä yritysmuoniteisyyttä, vahvistaa yrittäjäystävällisiä toimintaympäristöjä ja kehittää Tyrnävän elinvoimaa.

Elinvoimalupauksen painopistealueet

1. Sitoudumme edistämään yritysmuoniteisyyttä ja avointa vuoropuhelua
2. Rakennamme yritysmuoniteistä päätöksentekoa
3. Panostamme alueen nuoriin
4. Arvioimme yritysvaikutuksia
5. Arvioimme elinvoimalupauksen toteutumisen vaikutuksia

Yhdistisyhteistyö

Yhdistyksillä on merkittävä rooli kunnan elinvoiman ja kuntalaisten hyvinvoinnin edistäjinä. Tyrnävällä toimii 42 rekisteröityä yhdistystä. Yhdistykset toimivat kunnan kumppanina ja ovat tärkeä osa kunnan hyvinvoinnin- ja terveydenedistämisen työtä. Yhdistykset järjestävät kuntalaisille mm. kerho- ja vertaistoimintaa, liikuntapalveluja, kulttuuritoimintaa, tapahtumia ja tilaisuuksia ja tukevat näin kunnan yhteisöllisyyttä ja osallisuutta. Yhdistyksillä on merkittävä rooli kunnan elinvoiman ja asukkaiden hyvinvoinnin edistäjinä. Lisäksi kunnassa toimii elinkeinoelämän, alkutuotannon ja yleisen turvallisuuden edistämiseen keskittyviä yhdistyksiä, esim. Tyrnävän yrittäjät, maatalouteen liittyvät yhdistykset sekä Vapepa ja SPR.

Tavoitteet 2026-2029

Yhteiseen päämäärään pääsemiseksi kunta haluaa tukea yhdistystoimintaa tunnustamalla yhdistysten merkityksen kunnalle, tarjoamalla maksuttomia tiloja yhdistysten käyttöön, maksamalla järjestöavustuksia, tukemalla yhdistysten toimintaa nimetyn järjestöyhdyshenkilön avulla, ottamalla yhdistykset mukaan kunnan toimintojen suunnitteluun, viestimällä yhdistysten toiminnasta kuntalaisille sekä kutsumalla yhdistykset

Työllisyyden edistäminen

Työllisyydellä ja koulutustasolla on keskeinen merkitys väestön hyvinvoinnin taustalla ja työllisyyspalveluilla on tässä keskeinen rooli. Työllisyyspalveluissa tavoitteena on tarjota asiakaslähtöisiä työvoimapalveluja henkilö- ja yritysasiakkaille. Työllisyyspalveluissa tuetaan työnhakijoiden osaamisen ja työkyvyn kehittymistä vastaamaan työmarkkinoiden tarpeita. Lisäksi pyritään lisäämään työnantajien valmiuksia työllistää henkilöitä, joilla on työkyvyntuen tarpeita. Työikäisten kasvavaan työkyvyn tuen tarpeeseen vastataan yhteistyössä Pohteen ja Kelan kanssa. Työllisyyspalveluissa työtä tehdään yhteistyössä myös muiden kunnan toimijoiden kuten etsivän nuorisotyön ja sidosryhmien kuten Tyrnävän Kehitys Oy:n kanssa.

Työllisyyden ja työikäisen väestön hyvinvoinnin edistämiseksi

- Työnvälitystä pyritään tehostamaan.
- Yhteistyötä kehitysyhtiön kanssa tiivistetään.
- Työllisyyspalveluiden ja hyvinvointialueen yhdyspinoilla yhteistyötä edelleen kehitetään.
- Työkyvyn tunnistamista, todentamista, tukitoimia ja palveluita kehitetään vastaamaan asiakaskohderyhmän tarpeita.

Tavoitteet 2026-2029

Yhteisöllisyys 2026 - 2029				
Tavoite: Työelämäosallisuuden edistäminen tehokkaalla työnvälityksellä				Aloittamatta
Toimenpiteet	Kohtaannon edistäminen: työnantajat saavat tarvitsemaansa työvoimaa ja työnhakijat etenevät töihin.			
Mittarit	Lähtö	Tavoite	Toteuma	
Onnistuneiden työnvälitysten määrä	6			
Työllisyysaste	77,2			
Työllisyyden kuntalisän käyttöaste, %	50			
Työllisyyden kuntalisän avulla vakituiseen työsuhteeseen päässeiden työnhakija-asiakkaiden %- osuus kuntalisää hyödyntäneistä asiakkaista	50			
Tavoite: Koulutuksiin ohjautuminen				Aloittamatta
Toimenpiteet	Ohjaamme asiakkaita työllistymistä edistäviin palveluihin kuten koulutuksiin			
	Opinnollistaminen			
Mittarit	Lähtö	Tavoite	Toteuma	
Koulutuksessa olevien työnhakijoiden määrä / vuosi (ka)	23			
Osaamistodistuksen saaneiden lukumäärä / vuosi	0			
Tavoite: Nuorten eteneminen töihin tai koulutukseen				Aloittamatta
Toimenpiteet	Lakeuden Sillat -hanke			
	Reki-hanke			
Mittarit	Lähtö	Tavoite	Toteuma	
Hankkeisiin osallistuneiden nuorten määrä	150			

Hyvinvointikertomus

Hankkeiden avulla koulutukseen tai työelämään siirtyneiden työnhakija-asiakkaiden määrä	25		
Alle 25-vuotiaiden työttömien työnhakijoiden osuus alle 25-vuotiaasta työvoimasta	13,5		

Tavoite: Yhteisöllisyyden lisääminen: aktiiviset kylät			Aloittamatta		
Toimenpiteet	Esittelyvideot kylistä				
	Yhdistystoiminnan tukeminen				
Mittarit			Lähtö	Tavoite	Toteuma
Aktiivisten yhdistysten lukumäärä (PRH)			0		
Äänestysaktiivisuus eduskuntavaaleissa			0		

Tavoite: Toisistamme huolehtiminen		Aloittamatta
Toimenpiteet	Commu -sovelluksen käyttöönotto	

Tavoite: Yhteisölliset monipuoliset tapahtumat			Aloittamatta	
Toimenpiteet	Uusille asukkaille oma tilaisuus			
Mittarit		Lähtö	Tavoite	Toteuma
Yhteiset tapahtumat: Järjestettyjen yhteisöllisten tapahtumien määrä ja niihin osallistujien määrä		0		

3.1.2. Turvallisuus

Tyrnävä on kyselyn mukaan koettu yleisesti ottaen turvalliseksi kunnaksi. Yleistä turvattomuuden tunnetta on vähän, mutta parannettavaakin on. Tehty selvitys on turvallisuustyön pohjana. Turvallisuus on hyvinvointia. Turvallinen kunta kiinnostaa asukkaita, yrityksiä ja on haluttu työpaikka.

Turvallisuustyötä johtaa kunnanjohtaja yhdessä turvallisuuspäällikön, johtoryhmän, pelastuslaitoksen, poliisin ja muiden viranomaisten edustajien kanssa. Tavoitteena on, että turvallisuuden edistäminen kuuluu kaikille ja on osa jokaisen työtä.

Kunnan liikenneturvallisuustyön perustan muodostaa ajantasainen liikenneturvallisuussuunnitelma, johon on kirjattu liikenneturvallisuustyön tavoitteet, periaatteet ja toimenpiteet. Suunnitelman laatimista sekä toteutumista seurataan ja edistetään kunnan liikenneturvallisuustyöryhmässä. Tyrnävän kunnan liikenneturvallisuustyöryhmä on kokoonpanoltaan poikkihallinnollinen ja siinä on myös sidosryhmien edustajia. Paikallisella liikenneturvallisuustyöllä pyritään tavoittamaan kaikki ikä- ja liikkujaryhmät. Liikenneturvallisuuden ohella edistetään kestävästä liikkumisesta.

Tavoitteet 2026-2029

Yhteisöllisyys 2026 - 2029		
Tavoite: Turvallinen asuinympäristö		Aloittamatta
Toimenpiteet	Kunnan turvallisuussuunnitelman ja liikenneturvallisuussuunnitelman laadinta	

3.2. Hyvinvoinnin ja terveyden edistäminen sivistysosastolla

3.2.1. Varhaiskasvatus

Varhaiskasvatus on suunnitelmallista ja tavoitteellista pedagogista toimintaa, jonka tarkoituksena on tukea lapsen kokonaisvaltaista kehitystä, oppimista ja hyvinvointia. Se tarjoaa lapselle turvallisen ja virikkeellisen kasvuympäristön, jossa hän saa leikkiä, oppia ja kasvaa yksilönä sekä ryhmän jäsenenä. Varhaiskasvatuksessa toiminnan painopistealueina ovat liikunta ja kulttuuri hyvinvoinnin tukena. Toiminnassa kiinnitetään huomiota lasten liikkumiseen ja liikunnan iloon. Kulttuurin kautta rikastutetaan lasten arkea, vahvistetaan osallisuutta ja tuetaan kokonaisvaltaista kehitystä ja oppimista.

Tavoitteet 2026-2029

Liikunta 2026 - 2029				
Tavoite: Liikunnan ilon lisääminen varhaiskasvatuspalveluissa				Aloittamatta
Toimenpiteet	"Pihalta pois" päivät viikoittain			
	Liikkuminen osana arjen toimintaa			
	Liikuntaviikot keväällä ja syksyllä			
	Ohjatut liikuntatuokiot sisällä ja ulkona			
Mittarit		Lähtö	Tavoite	Toteuma
Ohjattujen liikuntatuokioiden määrä		0		
Liikuntaviikkojen toteutuminen 2 x vuodessa		0		

Kulttuuri 2026 - 2029				
Tavoite: Kulttuurihyvinvoinnin edistäminen varhaiskasvatuspalveluissa				Aloittamatta
Toimenpiteet	Kulttuuri osana arjen toimintaa			
	Kulttuurisuunnitelman mukaiset tapahtumat			
	Yhteistyö kirjaston kanssa			
Mittarit		Lähtö	Tavoite	Toteuma
Kulttuurikasvatussuunnitelman mukaisten tapahtumien määrä		0		
Lasten ja nuorten kirjastopolun mukaisten tapahtumien määrä		0		

Yhteisöllisyys 2026 - 2029				
Tavoite: Yhteisöllisyyden edistäminen varhaiskasvatuspalveluissa				Aloittamatta
Toimenpiteet	Perheille suunnatut tapahtumat (mm. kevät-, ja joulujuhlat, tärkeän ihmisen päivä, äitienpäivä, isänpäivä)			
	Yhteistyö kunnan muiden toimijoiden kanssa			
Mittarit		Lähtö	Tavoite	Toteuma
Perheille suunnattujen tapahtumien määrä		0		

3.2.2 Opetus

Tyrnäväläiset arvot ja historia sisältyvät varhaiskasvatus- ja opetussuunnitelmiin sekä vapaan sivistystyön opintoihin. Opetuksessa hyödynnetään paikallisia ihmisiä ja yhteisöjä siten, että kulttuuriperintö pysyy osana yhteisöä ja kehittyä edelleen. Opetussuunnitelma on opetuksen järjestämisen ja toteuttamisen kannalta keskeinen ohjaava tekijä kunnassa. Toimintakulttuurin kehittäminen esiopetuksessa ja kouluissa opetussuunnitelman hengen ja linjausten mukaisesti on keskeinen kehittämiskohde opetuspalveluissa. Opetussuunnitelman liitteenä on kirjastopolku ja kulttuurikasvatussuunnitelma. Tyrnävän koulut ovat mukana Yrityskylä-toiminnassa ja yrittäjyysluokat toimivat vuosiluokilla 7–9. Yrittäjyyskasvatus ja yrittäjyysluokkien toiminta on vakiintunut koulun arkeen ja elävöittää monellakin tapaa koulun toimintaa. Yrittäjyyskasvatus on nykyisen opetussuunnitelman tärkeä painopistealue. Yhteiset opetuspalveluiden painopisteet ovat hyvinvoinnin edistäminen, kestävä kehitys ja kansainvälisyys kouluissa. Oppilaiden ja opettajien ja koulujen muun henkilökunnan hyvinvointia edistetään osallisuuden lisäämisellä, varhaisella tuella ja ennaltaehkäisevällä työllä. Aktiivinen lukutaitotyö ja yhteistyö kirjaston kanssa on tärkeää.

Opiskeluhuollolla tarkoitetaan oppilaiden ja opiskelijoiden hyvinvointia, terveyttä ja turvallisuutta lisäävää toimintaa sekä luodaan edellytykset hyvälle oppimiselle. Opiskeluhuollon palveluita ovat kouluterveydenhuolto ja koulukuraattorin palvelut sekä psykologipalvelut. Kunnan opiskeluhuollon kokonaisuuden toimivuutta arvioidaan opiskeluhuollon ohjausryhmässä. Kunnan opiskeluhoitosuunnitelmaa päivitetään tarpeen mukaan.

Tavoitteet 2026-2029

Liikunta 2026 - 2029				
Tavoite: Liikunnan ilon lisääminen opetuspalveluissa				Aloittamatta
Toimenpiteet	Aktivointi välitunneilla mm. koulupihan toiminnoilla			
	Liikkuminen osana oppiaineiden opiskelua			
	Liikuntapäivät			
	Ohjatut välituntiliikunnat ja omaehtoisen liikkumisen mahdollistaminen.			
	Oppilaskunnan järjestämät tempaukset ja turnaukset			
Mittarit		Lähtö	Tavoite	Toteuma
Erilaiset koulujen sisäiset kyselyt		0		
Kouluterveyskysely		0		
Koulun sisäiset kyselyt oppilaiden osallistamiseksi		0		
Vastuu	Opetus			

Kulttuuri 2026 - 2029				
Tavoite: Kulttuurihyvinvoinnin edistäminen opetuspalveluissa				Aloittamatta
Toimenpiteet	Erilaiset vierailijat koulussa esim. teatteriryhmät, kirjailijat, musiikkiesitykset			
	Koulukirjaston toiminnan turvaaminen ja hyödyntäminen osana opetusta.			
	Kulttuuri osana koulun arkea ja oppiaineita			
	Kulttuurikasvatussuunnitelman mukaiset tapahtumat			
	Mediakasvatus ja medialukutaito osana oppiaineiden opetusta.			
	Ruokakulttuuri osana kouluruokailua ja kotitalouden opetusta			
	Yhteistyö kirjaston kanssa			

Mittarit		Lähtö	Tavoite	Toteuma
Kouluterveyskysely		0		
Erilaiset koulujen sisäiset kyselyt oppilaiden osallistamiseksi koulun toimintaan.		0		
TEA-viisari		0		
Kiva-kysely kiusaamisen ennaltaehkäisemiseksi.		0		
Uusi mittari		0		
Vastuu	Opetus			

Yhteisöllisyys 2026 - 2029				
Tavoite: Yhteisöllisyyden edistäminen opetuspalveluissa				Aloittamatta
Toimenpiteet	Yhteistyö kunnan erilaisten sidosryhmien kanssa: nuorisotoimi, seurakunta, yrittäjät, kotiseutuyhdistys, 4H			
	Yhteisöllisyyden lisääminen koulussa oppilaskunnan ja tukioppilastoiminnan kautta			
	Yhteisöllisyyttä lisäävät toimet osana koulun arkea: yhteisten pelisääntöjen korostaminen, yhteisistä asioista ja tiloista huolehtiminen vastuullisesti, empatiataitojen harjoittelu			
Mittarit		Lähtö	Tavoite	Toteuma
Kouluterveyskyselyt		0		
TEA-viisari		0		
Kiva-kyselyt		0		
Erilaiset koulujen sisäiset kyselyt		0		
Vastuu	Opetus			

3.2.3. Kulttuuri- ja vapaa-aika

Kulttuuri- ja vapaa-aikapalvelut edistävät kuntalaisten hyvinvointia, sivistystä ja kotikunnassa viihtymisen sekä osallisuuden kokemuksia ja lisäävät kunnan vetovoimaisuutta asuinpaikkana. Kulttuuri- ja vapaa-aikapalvelut tarjoavat kuntalaisille toimintoja ja tapahtumia sekä mahdollisuuksia elinikäiseen oppimiseen. Kuntalaisten hyvinvointia ja terveitä elintapoja edistetään mielekkäitä ja tarkoituksenmukaisia toimintaympäristöjä, tapahtumia sekä osallistumisen mahdollisuuksia tarjoamalla. Kulttuuri- ja vapaa-aikapalvelut osaltaan edistävät kunnan elinvoimaa oman toimintansa, yhteisten tapahtumien ja matkailunkin kehittämisen kautta.

Kirjasto on kuntalaisten yhteinen kulttuuri- ja tietopalvelukeskus, jonka monipuoliset ja ajanmukaiset kokoelmat, tilat ja välineet tarjoavat asiakkaille luotettavan väylän tietoon ja kulttuurisiin sisältöihin. Kulttuuripalveluita tuotetaan yhteistyössä kunnan eri toimijoiden, kulttuuritoimikunnan, 3. sektorin ja muiden aktiivisten toimijoiden kanssa yhteistyössä.

Liikuntapalvelut edistävät kuntalaisten hyvinvointia tarjoamalla monipuolisesti liikuntapalveluita eri ikäryhmille. Nuorisotyö tukee nuorten kasvua itsenäistymistä ja osallisuutta. Etsivä nuorisotyö pyrkii tavoittamaan tuen tarpeessa olevat nuoret ja auttamaan sellaisten palvelujen ja muun tuen piiriin, joilla edistetään heidän kasvuaan, itsenäistymistään, osallisuuttaan yhteiskuntaan ja muuta elämänhallintaansa sekä pääsyään koulutukseen ja työmarkkinoille.

Tavoitteet 2026 - 2029

Liikunta 2026 - 2029					
Tavoite: Liikunnan ilon lisääminen nuorisopalveluissa				Aloittamatta	
Toimenpiteet	Liikkuvien kesänuokkareiden toteuttaminen liikunnallisten sisältöjen parissa.				
	Liikunnallisen sisällön toteuttaminen 4H:n kesäkerhoon.				
	Liikunnallisten nuokkareiden suunnittelu yhdessä erityisnuorisotyön kanssa.				
	Liikunnallisten välituntien pitäminen viikoittain alakoululla sekä välituntikisojen suunnittelu ja toteutus kuukausittain yhteistyössä liikuntakoordinaattorin kanssa. Liikunnallisten välituntien toteuttaminen yläkoululle suunnitteilla liikuntakoordinaattorin kanssa.				
	Terveellisten välipalojen tarjoaminen nuorisotilalla kerran viikossa.				
Vastuu	Nuorisopalvelut				
Tavoite: Liikunnan ilon lisääminen etsivä nuorisotyössä				Aloittamatta	
Toimenpiteet	Etsivä nuorisotyö tarjoaa 15-28 vuotiaalle tyrnäväläisille nuorille liikuntavuoron Sekran kuntosalilla viikoittain.				
	Ryhmätoiminnoissa tarjolla herkkujen sijaan vaihtoehtoisesti tuoreita hedelmiä, sekä keskustellaan terveyttä edistävästä valinnoista.				
	Yksilöohjaukset voidaan toteuttaa liikunnallisesta näkökulmasta. Nuorille tuodaan esille terveellisiä elämäntapoja, sekä pyritään edistämään liikunnan avulla sosiaalista, fyysistä ja psyykkistä terveyttä.				
Mittarit			Lähtö	Tavoite	Toteuma
Valtakunnallinen Into Ry Sovari kysely kaksi kertaa vuodessa.			0		
PAR-käyttöjärjestelmä tilastointi			0		
Vastuu	Nuorisopalvelut				
Tavoite: Liikunnan ilon lisääminen liikuntapalveluissa				Aloittamatta	
Toimenpiteet	Koululaisten liikunnallisen elämäntavan edistäminen				
	Liikunta- ja harrastusmahdollisuuksista tehokkaampi tiedottaminen				
	Liikuntapaikat kuntoon liikuntasuunnitelman mukaisesti				
	Osallistutaan/järjestetään koko perheen matalankynnyksen liikuntatapahtumia, esim. Kesän(s)portti, lajikokeilut perheiden aktivointi				
Mittarit			Lähtö	Tavoite	Toteuma
Tapahtumien lkm ja niiden osallistujamäärät			0		
Liikuntatilojen käyttöasteet			0		
Toteutuneiden liikuntapaikkainvestointien lkm ja käytetty rahamäärä			0		
Vastuu	Liikuntapalvelut				
Tavoite: Liikunnan ilon lisääminen urheiluseuroissa				Aloittamatta	
Toimenpiteet	Tapahtumien järjestäminen yhteistyössä muiden urheiluseurojen/yhdistysten ja koulujen kanssa (esim. lajikokeilut, seurat mukaan koulujen ryhmäytymistapahtumiin ja kunnan harrasteinfoihin)				
	Urheiluseurat järjestävät harrastustoimintaa eri ikäisille				
Mittarit			Lähtö	Tavoite	Toteuma
Alle 18-vuotiaiden ohjattujen liikuntavuorojen/harjoitusten osallistujamäärät			0		
Toteutuneiden tapahtumien määrä ja niiden osallistujamäärät			0		
Vastuu	Liikuntapalvelut				

Kulttuuri 2026 - 2029				
Tavoite: Kulttuurihyvinvoinnin edistäminen kulttuuri- ja vapaa-aikapalveluissa				Aloittamatta
Toimenpiteet	Asiakasraati kulttuuri- ja kirjastopalveluiden kehittämisen tueksi			
	Kansalaisporinat ovat sitoutumattomia matalankynnyksen kohtaamispaikkoja (ilman erityistä ohjelmaa), joihin kuka vain kuntalainen voi tulla omana itsenään			
	Kirjasto järjestää kirjailijavierailuja muuta lukutaitoja tukevaa toimintaa sekä omana toimintanaan että isompien tapahtumien yhteydessä. Tilaisuudet ovat aina sitoutumattomia ja osallistujille maksuttomia.			
	Kulttuuripääkaupunkivuoden 2026 monipuoliset taide- ja kulttuuritapahtumat ja niissä syntyneiden hyvien ja onnistuneiden käytäntöjen juurruttaminen			
	Lasten kirjastotyö			
	Maksuttomat, kaikille avoimet tapahtumat.			
	Nuorten työpaja kirjasto- ja kulttuuripalvelujen kehittämiseksi			
	Sitoutumattomia ja monenlaisia tapahtumia, joista jokainen kuntalainen voisi valita itselleen sopivimmat osiot/kokonaisuudet			
Mittarit		Lähtö	Tavoite	Toteuma
Tapahtumien kävijämäärät		0		
Kuntalaiskyselyt noin joka toinen vuosi		0		
Vastuu	Kulttuuri ja vapaa-aikapalvelut			
Tavoite: Kulttuurihyvinvoinnin edistäminen nuorisopalveluissa				Aloittamatta
Toimenpiteet	Kansainvälisyysnuokkarin järjestäminen yhteistyössä Nousevan rannikkoseudun kv-koordinaattorin sekä heidän vapaaehtoisten ulkomaanvahvistusten kanssa. Mukana yhteistyössä erityisnuorisotyö.			
	Karaoke- ja musiikkinuokkareiden järjestäminen.			
	Koulujen kulttuuripäiviin osallistuminen.			
	Kunnan tapahtumiin osallistuminen.			
	Lukuviikon huomioiminen nuorisotilalla.			
	Retkien järjestäminen, kuten kaikkien kesäfestarit Oulussa yhdessä erityisnuorisotyön kanssa.			
	Sosiaalisessa mediassa kulttuuristen teemapäivien nosto.			
Mittarit		Lähtö	Tavoite	Toteuma
Nuorisotyön palautekyselyt		0		
NuoDo:n käyttäminen kävijämäärien raportointiin		0		
Vastuu	Nuorisopalvelut			
Tavoite: Kulttuurihyvinvoinnin edistäminen etsivä nuorisotyössä				Aloittamatta
Toimenpiteet	Erilaiset kohdennetut tapahtumat.			
	Kansainvälisyysnuokkarin järjestäminen yhteistyössä Nousevan rannikkoseudun kv-koordinaattorin, vapaaehtoisten ja nuorisotoimen kanssa.			
	Kirjaston käyttö nuorten kanssa.			
	Mukana kunnan tapahtumissa.			
	Rantalakeuskuntien etsivien ja nuorten kanssa yhteiset retket luontoon.			

Hyvinvointikertomus

	Ryhmätoiminnoissa karaoke / musiikkivisailut.			
	Vuosittaiset reissut mm. PowerPark ja Kaikkien kesäfestarit yhteistyössä nuorisotoimen kanssa.			
Mittarit		Lähtö	Tavoite	Toteuma
Valtakunnallinen Into Ry Sovari kysely kaksi kertaa vuodessa.		0		
PAR-käyttöjärjestelmän tilastointi.		0		
Vastuu	Nuorisotyö			

Yhteisöllisyys 2026 - 2029

Tavoite: Yhteisöllisyyden edistäminen etsivä nuorisotyössä		Aloittamatta		
Toimenpiteet	Aikalisä toimintamalli yhteistyössä puolustusvoimien kanssa. Etsivä nuorisotyöntekijä haastattelee ja kohtaa kaikki kutsunta-alaiset tyrnäväläiset nuoret vuosittain.			
	Erityisnuorisotyön kehittäminen.			
	Jalkautuminen oppilaitoksiin Tyrnävällä, sekä yli kuntarajojen sinne, missä on tyrnäväläisiä nuoria opiskelemassa.			
	Laaja-alainen oppilaitosyhteistyö.			
	Monialainen verkostoyhteistyö.			
	Nuorten osallistaminen erilaisissa ryhmätoiminnoissa ja tapahtumissa.			
	Paikallisen lukion 1.vuosikurssin ryhmäytyksen suunnittelu ja toteutus yhteistyössä nuorisotoimen, kuraattorin sekä kouluterveydenhoitajan kanssa.			
	Yhteiset ryhmätoiminnot paikallisesti, sekä naapurikuntien kanssa.			
Mittarit		Lähtö	Tavoite	Toteuma
Valtakunnallinen Into Ry Sovari kysely kaksi kertaa vuodessa.		0		
PAR-käyttöjärjestelmä tilastointi		0		
Vastuu	Nuorisotyö			

Tavoite: Yhteisöllisyyden edistäminen nuorisopalveluissa		Aloittamatta		
Toimenpiteet	Koulujen tapahtumiin ja yhteisöllisiin päiviin osallistuminen.			
	Koululla tapahtuvan nuorisotyön jatkaminen ala- ja yläkouluille.			
	Nuorisotilatoiminnan kehittäminen.			
	Nuorisotoimi on mukana toteuttamassa ryhmäytymiset peruskoulun 1.-luokan sekä 7.-luokan osalta. Nuorisotoimi suunnittelee ja toteuttaa myös paikallisen lukion 1. vuosikurssin ryhmäytyksen yhdessä erityisnuorisotyön, kuraattorin ja kouluterveydenhoitajan kanssa.			
	Nuorisotyöhön kohdistuvien hankkeiden haku yhteistyössä koulun, mielenterveyspalvelujen sekä nuorisovaltuuston kanssa.			
	Nuorisovaltuuston näkyväksi tekeminen ja osallisuuden lisääminen kunnallisessa päätöksenteossa.			
	Nuorten osallistaminen erilaisten tapahtumien ja toimintojen järjestämiseen.			
	Oppituntikokonaisuuksien suunnittelu ja toteutus alakouluille yhteistyössä kuraattorien kanssa. Aiheina grooming, nettiturvallisuus, murkkutunnit sekä ehkäisevä päihdetyö. Ehkäisevän päihdetyön tunteja jatketaan myös 7.-luokkalaisille.			
	Retkien järjestäminen, kuten PowerPark sekä kaikkien kesäfestarit.			
	Yhteistyön tekeminen laajasti nuorten kanssa toimivien tahojen kanssa.			
Mittarit		Lähtö	Tavoite	Toteuma

Hyvinvointikertomus

Nuorisotyön palautekyselyt		0		
NuoDo:n käyttäminen kävijämäärien raportointiin.		0		
Vastuu	Nuorisopalvelut			

3.3. Hyvinvoinnin ja terveyden edistäminen teknisellä osastolla

3.3.1. Yleiset alueet

Liikenneväylät ja yhteiset alueet -tulosalueen tavoitteena on toteuttaa vastuualueelle kuuluvien kunnan hallinnoimien yleisten alueiden laadukasta ylläpitoa:

- Kesä- ja talvikunnossapito katuvalaistus mukaan lukien kaava-alueilla sijaitsevat kadut kevyenliikenteen väylät ja pihat
- Puistojen, yleisten alueiden (ml vesialueet) ja leikkipaikkojen ylläpito ja kunnostaminen
- Jää-, latu- ja liikunta-alueiden kunnossapito

Liikuntapaikkojen ylläpitoa ja kehittämistä ohjaa kunnan liikuntasuunnitelma.

Tavoitteet tulevalle kaudelle 2026-2029

- Turvalliset ja toimivat liikuntapaikat
- Viihtyisät ja hoidetut lähimetsät
- Leikkipuistojen kehittämisen jatkaminen
- Viihtyisän ja vehreän kuntakeskuksen luominen
- Toimivat ja turvalliset tilat

Liikuntapaikat	TP2025	TP2026
Liikuntapaikkojen lukumäärä	93	
Liikunta pinta-ala m ²	74 090	
Reittien pituus km	90,1	
Liikuntareitin pituus min. km.	1,6	
Liikuntareitin pituus max. km.	32	
Enintään 1 kilometrin päässä lähivirkistysalueista asuvat, % väestöstä	100	

Tavoitteet 2026-2029

Liikunta 2026 - 2029				
Tavoite: Liikunnan edistäminen yleisten alueiden hoidossa				Aloittamatta
Toimenpiteet	Leikkipaikkojen kunnossapito ja uudistaminen.			
	Tarjotaan turvallisia ja toimivia tiloja sekä liikuntapaikkoja liikunnan harrastamiseen.			
	Tarjotaan viihtyisiä lähivirkistysalueita, jotka tukevat luontoliikuntaa.			
Mittarit		Lähtö	Tavoite	Toteuma
Talousarviossa varatut määrärahat leikkipaikkojen, liikuntapaikkojen ja lähivirkistysalueiden kunnossapitoon ja uudistamiseen.		0		
Kuntalaispalautteiden määrä (liikuntapaikat).		0		
Vastuu	Yleiset alueet			

Kulttuuri 2026 - 2029	
Tavoite: Kulttuurihyvinvoinnin edistäminen yleisten alueiden hoidossa	Aloittamatta
Toimenpiteet	Tarjotaan tiloja ja alueita tapahtumien järjestämiseen.
Vastuu	Yleiset alueet

3.3.2. Ateriapalvelut

Ruokailu koulussa ja päiväkodissa on merkittävä osa lasten ja nuorten arkea, sillä se tukee terveellisiä ravintotottumuksia, kasvua ja oppimista. Monipuolinen ja ravitsemussuositusten mukainen ruoka edistää jaksamista, keskittymiskykyä ja koulupäivän sujuvuutta. Kouluruokailu on tärkeä hyvinvointia tukeva hetki koulupäivän aikana, joka tarjoaa rauhallisen tauon oppimiselle sekä mahdollisuuden palautumiseen. Ruokailu on myös yhteisöllinen tapahtuma, jossa vahvistuvat sosiaaliset taidot, osallisuus ja yhteenkuuluvuuden tunne.

Kouluissa ja päiväkodeissa tarjotaan miltei jokaisena päivänä lähialueella tuotettua ja jalostettua ruokaa sekä kuuden viikon kiertävällä ruokalistalla on kaksi virallista lähiruokapäivää. Lähiruoan yksi tavoite on myös edistää alueen ruokakulttuuria. Satokauden mukaan syksyllä tarjotaan lähialueelta kerättyjä metsä- ja puutarhamarjoja. Ateriapalveluiden ostamien elintarvikkeiden kotimaisuusaste on ollut jo useamman vuoden jo yli 84 %.

Lapsilla ja nuorilla on mahdollisuus vaikuttaa kouluruokailuun ja tarjottaviin ruokiin vuosittaisten kyselyjen ja yläkoulun ruokalatoimikunnan kautta.

Tavoitteet 2026-2029

Yhteisöllisyys 2026 - 2029			
Tavoite: Yhteisöllisyyden edistäminen ateriapalveluissa	Aloittamatta		
Toimenpiteet	Ateriapalvelut kodin ja koulun ohella tarjoavat lapsille ja nuorille mahdollisuuden tutustua erilaisiin ruokiin ja raaka-aineisiin.		
Mittarit	Lähtö	Tavoite	Toteuma
Palautekysely 1 x vuodessa	0		